

Povezanost sekstinga s rizičnim seksualnim ponašanjem i nekim odrednicama mentalnog zdravlja

Juričan, Lucija

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Croatian Studies / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet hrvatskih studija**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:111:631024>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-06**

Repository / Repozitorij:

[Repository of University of Zagreb, Centre for Croatian Studies](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET HRVATSKIH STUDIJA

Lucija Juričan

**POVEZANOST SEKSTINGA S
RIZIČNIM SEKSUALNIM
PONAŠANJEM I NEKIM
ODREDNICAMA MENTALNOG
ZDRAVLJA**

DIPLOMSKI RAD

Zagreb, 2023.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET HRVATSKIH STUDIJA
ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

LUCIJA JURIČAN

**POVEZANOST SEKSTINGA S RIZIČNIM
SEKSUALNIM PONAŠANJEM I NEKIM
ODREDNICAMA MENTALNOG
ZDRAVLJA**

DIPLOMSKI RAD

Mentorica: izv. prof. dr. sc. Lovorka Brajković

Sumentor: doc. dr. sc. Vanja Kopilaš

Zagreb, 2023.

ZAHVALA

Ovu zahvalu željela bih započeti rečenicom svoje majke koja mi često govori "Ti uvijek odustaneš prije nego uopće počneš." Ovime bih joj htjela poručiti kako, ipak, nije bila u pravu.

Prije svega, želim se zahvaliti sebi. Što si nikada, unatoč vrlo teškim i izazovnim trenucima, nisam dopustila da odustanem te što sam uvijek izvlačila zadnje atome snage i preskakala prepreke pred sobom.

Neke prepreke bih teško sama uspjela prijeći. Stoga se posebno želim zahvaliti svojoj užoj i široj obitelji, na neprestanoj podršci i vjeri koju su mi pružali tijekom ovih nekoliko godina. Također, želim se zahvaliti svojim kolegicama i prijateljicama, Ani, Petri, Ivani i Nikolini, koje su mi uvijek bile oslonac, ali i vjetar u leđa, te ostalim prijateljima koji su me pratili na putu do diplome.

Posebne zahvale i mojoj mentorici, izv. prof. dr. sc. Lovorki Brajković te sumentoru doc. dr. sc. Vanji Kopilašu, na pomoći koju su mi pružili prilikom izrade ovog rada, ali i na vrijednim lekcijama koje sam od njih naučila tijekom ovih godina.

Povezanost sekstinga s rizičnim seksualnim ponašanjem i nekim odrednicama mentalnog zdravlja

Sažetak

Cilj istraživanja bio je ispitati odnos sekstinga, rizičnog seksualnog ponašanja te nekih odrednica mentalnog zdravlja studenata Republike Hrvatske. Analiza je provedena na 338 sudionika. U istraživanju je sudjelovalo 212 (62,7%) žena i 126 (37,3%) muškaraca. Prosječna dob iznosila je 21 godinu i 10 mjeseci. S obzirom na status veze, 170 (50,3%) sudionika bilo je slobodno, dok ih je 151 (44,7%) bilo u vezi. Instrumenti koji su korišteni u istraživanju su: hrvatski prijevod Upitnika seksualnih ponašanja i motiva (*Sexting Behaviours and Motives Questionnaire*, Del Rey i sur., 2021), koji su prevele Dodaj i sur. (2022); Upitnik sigurnog seksualnog ponašanja (*Safe Sex Behavior Questionnaire*, DiIorio i sur., 1993), koji je prevela autorica ovog istraživanja te Skala depresivnosti, anksioznosti i stresa (DASS-21; Lovibond i Lovibond, 1995; prijevod: Bakić, 1995). Istraživanje je pokazalo postojanje značajnih spolnih razlika s obzirom na upuštanje u rizična seksualna ponašanja. Pritom su se studenti češće upuštali u rizična seksualna ponašanja. Također, utvrđene su značajne spolne razlike u depresivnosti i stresu, pri čemu su studentice iskazivale više depresivnih i stresnih simptoma. Nasuprot tome, nisu utvrđene značajne razlike u pogledu upuštanja u rizična seksualna ponašanja te sklonosti različitim oblicima sekstinga, s obzirom na status veze. Nadalje, nisu dobivene značajne korelacije između sekstinga i rizičnog seksualnog ponašanja te rizičnog seksualnog ponašanja i odrednica mentalnog zdravlja. No, utvrđena je značajna pozitivna korelacija sekstinga s depresivnošću, no samo na uzorku studenata/ica u vezi. Ovim radom, dan je doprinos istraživanju sekstinga i njegova odnosa s rizičnim seksualnim ponašanjem i odrednicama mentalnog zdravlja, na uzorku studenata/ica Republike Hrvatske.

Ključne riječi: Seksting, rizično seksualno ponašanje, depresivnost, anksioznost, stres

Abstract

The aim of the research was to examine the relationship between sexting, risky sexual behavior and some determinants of mental health among students in the Republic of Croatia. The analysis was performed on 338 participants. 212 (62,7%) women and 126 (37,3%) men participated in the research. The average age was 21 years and 10 months. Regarding relationship status, 170 (50,3%) participants were single, while 151 (44,7%) were in a relationship. The instruments used in the research are: the Croatian translation of the Sexting Behaviors and Motives Questionnaire (Del Rey et al., 2021; translated by Dodaj et al., 2022); Safe Sex Behavior Questionnaire (DiIorio et al., 1993), which was translated by the author of this research, and the Depression, Anxiety and Stress Scale (DASS-21; Lovibond and Lovibond, 1995; translation: Bakić, 1995). The research showed the existence of significant gender differences with regard to engaging in risky sexual behaviors. Male students engaged in risky sexual behaviors more often female students. Also, significant gender differences in depression and stress were found, with female students showing more depressive and stressful symptoms. In contrast, no significant differences were found regarding engaging in risky sexual behaviors and preferences for different forms of sexting, with regard to relationship status. Furthermore, no significant correlations were obtained between sexting and risky sexual behavior and risky sexual behavior and determinants of mental health. In contrast, significant positive correlations were found between sexting and depression but only in a sample of student sin relationship. This work contributes to the research of sexting and its relationship with risky sexual behavior and determinants of mental health, based on a sample of students from the Republic of Croatia.

Key words: Sexting, risky sexual behavior, depression, anxiety, stress

Sadržaj

1.	Uvod	1
1.1.	<i>Određenje sekstinga</i>	1
1.2.	<i>Vrste sekstinga</i>	2
1.3.	<i>Motivacijske odrednice za sudjelovanjem u sekstingu</i>	3
1.4.	<i>Rizično seksualno ponašanje i seksting</i>	5
1.5.	<i>Seksting i mentalno zdravlje</i>	6
1.6.	<i>Rizično seksualno ponašanje, mentalno zdravlje i seksting</i>	9
2.	Cilj i problemi	10
3.	Metoda	11
3.1.	<i>Sudionici</i>	11
3.2.	<i>Instrumenti</i>	12
3.3.	<i>Postupak</i>	14
4.	Rezultati	14
4.1.	<i>Deskriptivni podaci korištenih varijabli</i>	14
4.2.	<i>Spolne razlike s obzirom na sklonost upuštanju u rizično seksualno ponašanje, depresivnost, anksionost i stres</i>	15
4.3.	<i>Razlike u statusu veze s obzirom na sklonost upuštanju u rizično seksualno ponašanje te sklonost različitim oblicima sekstinga</i>	16
4.4.	<i>Korelacije analiziranih varijabli</i>	18
5.	Rasprava	22
5.1.	<i>Metodološka ograničenja i prijedlozi</i>	26
5.2.	<i>Praktične implikacije</i>	27
6.	Zaključak	28
7.	Literatura	30

1. Uvod

Tehnološki napredak doveo je do nezaobilaznog povećanja uporabe novih digitalnih tehnologija, a samim time i konzumacije interneta, među djecom i mladima (Campbell, 2005). Stalan pristup internetu omogućuje, ne samo dostupnost širokog spektra informacija, već nudi i brojne opcije razmjene tih informacija, pomoću brze i učinkovite komunikacije putem društvenih mreža (Mavar, 2022). Budući da su digitalne tehnologije prvotno bile namijenjene razmjeni informacija, odnosno komunikaciji, čime su omogućavale nove načine stvaranja i održavanja socijalnih odnosa s drugima, ne iznenađuje podatak da su socijalne interakcije mladih ponekad zastupljenije u digitalnom okruženju, nego u stvarnosti (Simpson, 2013). S obzirom na to, može se reći kako se društveni život mladih djelomično prebacio na Internet te, samim time, ne iznenađuje činjenica kako mladi koriste Internet i društvene mreže za istraživanje i razvoj nekih drugih aspekata društvenog života, primjerice svoje seksualnosti (Barrense-Dias i sur., 2017). S obzirom na interes mladih, ali i popularizaciju seksualnosti u današnjem društvu, oni vrlo lako mogu postati izloženi seksualno eksplicitnim sadržajima, primjerice pornografiji (Sesar i sur., 2019). Osim toga, mogu se dovesti u rizik od primanja, slanja te razmjene seksualnih sadržaja, što se naziva sekstingom (Šimić, 2021).

1.1. Određenje sekstinga

Seksting, izvedenica nastala spajanjem dviju engleskih riječi, *sex* i *texting*, prvi je puta javno definirana 2005. godine, kao „sporazumno slanje eksplicitnih fotografija putem pametnog telefona“, dok je nekoliko godina kasnije postala finalistom za riječ godine (Chaudhary i sur., 2017). Zbog sveobuhvatnosti i novosti pojma koji se još uvijek značajno istražuje, autori koji se bave sekstingom, ne slažu se oko njegove jednoznačne definicije. Za neke autore, ovaj globalni socijalni fenomen (Ahern i Mechling, 2013) podrazumijeva razmjenu seksualno provokativnih fotografija ili poruka, putem digitalnih medija (Yépez Tito i sur., 2021), odnosno, sporazumno slanje seksualno eksplicitnih fotografija putem društvenih mreža (Temple, 2015). Olatunji i sur. (2019) sekstingom smatraju stvaranje, distribuciju i objavljivanje seksualno eksplicitnog sadržaja (poruka, fotografija ili videozapisa) putem Interneta i društvenih mreža, dok Englander (2019) dodaje kako dijeljenje takvog sadržaja može imati pozitivne, ali i negativne ishode. Nadalje, Medrano i sur. (2018) dodjeljuju sličnu definiciju kao i prethodni autori, („slanje, primanje i prosljeđivanje seksualnih poruka“), pri čemu posebno ističu pritisak vršnjaka. Naime, adolescenti često, zbog vršnjačkog pritiska,

prosljeđuju dobivene eksplicitne fotografije, bez pristanka osobe koja ih je prvotno poslala. Neki autori (Ojeda i sur., 2020) u samu definiciju uvrštavaju i motive zbog kojih adolescenti prakticiraju seksting. Među motivima se ističu: želja za istraživanjem sebe i svog tijela te pronalazak vlastitog identiteta. Vidljivo je kako određeni autori (Yépez Tito i sur., 2021, Temple, 2015) definiciju sekstinga ograničavaju samo na slanje seksualno provokativnog sadržaja, dok, s druge strane, Villacampa (2017) ističe kako aktivnost sekstinga obuhvaća puno više od samog primanja seksualnog sadržaja, odnosno uključuje i razmjenu te prosljeđivanje drugim ljudima. Budući da se autori razlikuju u svojim definicijama, zbog jednostavnosti, Buljan Flander i sur. (2021) predlažu jedinstvenu definiciju sekstinga. Ona obuhvaća primanje i slanje seksualno provokativnih sadržaja te razmjenu istih, putem fotografija ili poruka, koje, zatim, bez autorova pristanka, postaju dostupne drugima.

1.2. Vrste sekstinga

Autori razlikuju tri vrste sekstinga (Calvert, 2009; Sesar i Dodaj, 2020): primarni, sekundarni te osvetnički. Primarni seksting odnosi se na slanje seksualnog sadržaja drugim ljudima (Sesar i Dodaj, 2020), uz sporazumnu razmjenu istog u nekoj vršnjačkoj grupi, te dopuštenje autora seksualnog sadržaja (Schmitz i Siry, 2011). Sekundarni seksting podrazumijeva slanje seksualno eksplicitnog sadržaja većoj skupini ljudi, bez pristanka autora sadržaja (Schmitz i Siry, 2011). Odnosno, Sesar i Dodaj (2020) pod tim pojmom podrazumijevaju situaciju u kojoj osoba koja šalje seksualno eksplicitan sadržaj, odnosno fotografije, nije osoba koja se nalazi na tim fotografijama. Treća vrsta sekstinga - osvetnički seksting, predstavlja njegov najteži oblik, budući da se njime narušavaju integritet i privatnost osobe. Točnije, eksplicitne fotografije ili videozapisi bivšeg partnera/partnerice, dijele se bez njegova/njezina dopuštenja (Šimić, 2021). Osim navedenih, skupina autora spominje i četvrtu vrstu sekstinga – neželjeni, ali sporazumni seksting (*unwanted but consensual sexting*) koji karakterizira pritisak, od strane partnera ili vršnjaka, da se pošalje seksualno eksplicitan sadržaj (Dake i sur., 2012).

Barrense-Dias i sur. (2017) spominju i podjelu sekstinga na aktivni i pasivni. Aktivni seksting karakterizira uzajamno primanje ili slanje seksualnih sadržaja, dok se pasivni seksting odnosi na primanje seksualnih sadržaja autora poruke ili primanje sadržaja od treće osobe koja je isti prosljedila.

1.3. Motivacijske odrednice za sudjelovanjem u sekstingu

Pregledom dostupne literature utvrđena su dva modela, iznikla iz teorije socijalnog učenja (Brown i sur., 1986) i teorije samokontrole (Gottfredson i Hirschi, 1990; prema Sesar i sur., 2019), koja objašnjavaju motivaciju za sudjelovanjem u sekstingu. Oba modela polaze od pretpostavke da su odrednice sekstinga jednake odrednicama delinkventnog ponašanja. Prema teoriji socijalnog učenja, adolescenti koji se druže s vršnjacima koji su skloni delinkventnom ponašanju, oponašat će takvo ponašanje jer je ono podržano od strane tih vršnjaka. Sličan proces primjenjuje se na sklonost sekstanju. S druge strane, Gottfredson i Hirschi (1990; prema Sesar i sur., 2019) u teoriji samokontrole objašnjavaju kako nedostatak samokontrole povećava tendenciju prema delinkventnom ponašanju i traženju podrške vršnjačke skupine s kojom se mladi identificiraju.

Važan doprinos navedenih teorijskih pristupa u objašnjavanju sekstinga je identifikacija dva tipa faktora - individualnih i kontekstualnih, pri čemu su kontekstualni faktori proizašli iz teorije socijalnog učenja, a individualni iz teorije samokontrole (Sesar i sur., 2019). U pogledu individualnih odrednica motivacije za sudjelovanjem u sekstingu, autorice razlikuju tri grupe karakteristika: demografske, kognitivne te karakteristike intimnih odnosa. Demografske karakteristike uključuju spol i dob, dok kognitivne obuhvaćaju: pozitivan stav, izraz društvene emancipacije, postizanje popularnosti i statusa u grupi te odgovor na pritisak vršnjaka. Posljednja individualna odrednica, karakteristike intimnih odnosa, uključuje: odgovor na partnerov pritisak, postizanje intimnosti te vrstu privlačenja partnerove pažnje, odnosno udvaranje (flert). Za razliku od individualnog, kontekstualni faktor uključuje samo kulturalne i socijalne vrijednosti. Pritom je važno spomenuti kako kontekstualne varijable nemaju izravan učinak na uključivanje u seksting, već djeluju posredno, kroz složeni odnos između individualnih varijabli i sekstinga (Sesar i sur., 2019).

Provedena su brojna istraživanja, pretežno na adolescentima, vezana uz individualne i kontekstualne odrednice, pri čemu je posebno važno istaknuti ona koja su ispitivala povezanost spola te uključenosti u romantične odnose s uključivanjem u seksting.

Neka istraživanja pokazuju kako mladi muškarci i žene podjednako razmjenjuju seksualno eksplicitan sadržaj putem elektroničkih medija (Dake i sur., 2012; Rice i sur., 2012), dok druga izvještavaju da su žene, odnosno djevojke, aktivnije (Reyns, i sur., 2014). Naime, djevojke su sklonije slanju seksualnog sadržaja, dok kod mladića postoji veća vjerojatnost primanja takvog sadržaja (Gordon-Messer i sur., 2012; Henderson i Morgan, 2011). U prilog

navedenom ide istraživanje provedeno na starijim adolescentima, kojim se pokazalo kako se od djevojaka češće nego od mladića tražilo da pošalju seksualno eksplicitne fotografije. Također, djevojke su više nego mladići izjavljivale kako im takav način komunikacije ne odgovara (Temple, 2015). Za razliku od navedenog, Kernsmith i sur. (2018) svojim su istraživanjem, provedenim na učenicima srednjih škola, potvrdili da učenici sekstaju više nego učenice. Osim navedenog, brojna su druga istraživanja, također, potvrdila kako mladići češće šalju seksualno provokativne poruke nego djevojke (Rice i sur., 2014; West i sur., 2014). Štoviše, Jonsson i sur. (2014) zaključili su kako mladići češće sudjeluju u aktivnostima poput postavljanja vlastitog seksualno eksplicitnog sadržaja na društvene mreže.

U prilog navedenim potvrdama o većoj učestalosti sekstanja u muškaraca, ide pretpostavka o postojanju dvostrukih mjerila vezanih uz seksualnost, pa tako i seksting, muškaraca i žena. Naime, muškarci češće postavljaju vlastiti seksualni sadržaj na društvene mreže te se upuštanjem u takvu vrstu aktivnosti, potvrđuje njihova muževnost (Ringrose i sur., 2013). Za razliku od muškaraca, žene se posramljuju ili, čak, socijalno izolira u situacijama iskazivanja vlastite seksualnosti (Angelides, 2013). Također, na djevojke se češće gleda kao na one koje neodgovornim ponašanjem, na pogrešan način traže pažnju mladića (Ringrose i sur., 2013). Posebno je važno istaknuti kako dvostruka mjerila vezana uz seksualnost muškaraca i žena, najviše dolaze do izražaja u situacijama dospjeća seksualno provokativnih fotografija u javnost. Pritom se odgovornost češće pripisuje ženama, umjesto počiniteljima koji su ih javno objavili bez dozvole (Hasinoff, 2013).

Što se tiče uključenosti u romantične odnose, pokazalo se kako postoji veća vjerojatnost za sekstanjem kod osoba koje su uključene u romantičnu vezu, nego kod onih koje nisu u vezi (Scholes-Balog i sur., 2016; Van Ouytsel i sur., 2018). Navedena postavka objašnjena je vjerojatnošću da je seksting kod romantičnih partnera jedan od načina razvoja povjerenja i predanosti te održavanja odnosa (Greer i sur., 2022). U skladu s navedenim, rezultati istraživanja provedenog od strane Orize i Hanipraje (2020) pokazuju postojanje pozitivne povezanosti između sekstinga i (seksualnog) zadovoljstva u vezi. Također, pokazalo se kako su, unutar romantične veze, djevojke češće slale seksualno eksplicitne poruke svojim partnerima, nego što su to činili mladići (Temple, 2015). Osim toga, slanje seksualno eksplicitnih poruka može se tumačiti kao način izražavanja osjećaja prema romantičnom partneru (Van Ouytsel i sur., 2018). Unutar romantične veze manji je rizik od sekundarnog sekstinga, odnosno prosljeđivanja partnerovih seksualno eksplicitnih sadržaja. No, nakon prekida veze postoji vjerojatnost da će jedan od (bivših) partnera, najčešće su to muškarci,

proslijediti eksplicitne fotografije svoje bivše partnerice iz osvete zbog prekida romantične veze (Van Ouytsel i sur., 2020). Suprotno tome, osobe koje nisu uključene u romantične veze, sekstaju iz drugih razloga, primjerice usamljenosti, dosade ili radi odvratanja pažnje od neugodnih emocija, čineći to često pod utjecajem psihoaktivnih supstanci (Greer i sur., 2022). Stoga, mladi koji nisu u predanim romantičnim vezama, pod većim su rizikom od iskušavanja negativnih posljedica sekstinga, pri čemu se posebno izdvajaju osjećaj krivnje te strah od sekundarnog sekstinga, odnosno rizika od prosljeđivanja njihovih seksualno eksplicitnih sadržaja od strane druge osobe (Bianchi i sur., 2021).

1.4. Rizično seksualno ponašanje i seksting

Zbog mogućnosti dospijeca privatnih seksualnih fotografija u javnost te s time povezanih negativnih posljedica po fizičko, psihičko i socijalno zdravlje, seksting se nerijetko promatra kao oblik rizičnog ponašanja (Kosensko i sur., 2017; Van Ouytsel i sur., 2014). Gledajući na seksting kao na oblik rizičnog ponašanja, neki autori usmjerili su se na proučavanje njegove povezanosti s ostalim oblicima rizičnog ponašanja, među kojima se posebno ističu: zlouporaba psihoaktivnih tvari, rizično seksualno ponašanje te devijantno ponašanje (Benotsch i sur., 2013). Rezultati dosad provedenih istraživanja potvrđuju postojanje povezanosti između sekstinga i nekih oblika rizičnih ponašanja, među kojima se najviše ističe povezanost s rizičnim seksualnim ponašanjem (Benotsch i sur., 2013; Van Ouytsel i sur. 2018). Rizično seksualno ponašanje odnosi se na mogućnost nepoželjnih ishoda nekog seksualnog kontakta. Među nepoželjne ishode najčešće se ubrajaju: neželjena trudnoća, zaraza spolno prenosivim bolestima i seksualno nasilje (Štulhofer i sur., 2000). Nadalje, Talashek i sur. (2003) smatraju kako rizično seksualno ponašanje mladih uključuje: izbjegavanje korištenja kontracepcije, konzumiranje psihoaktivnih tvari prije spolnog odnosa te eksperimentiranje s četiri ili više seksualna partnera. Neka istraživanja rizičnog seksualnog ponašanja pokazala su kako muškarci češće eksperimentiraju s više seksualnih partnera/ica, nego žene, ali i češće koriste prezervative tijekom spolnog odnosa, nego žene (Odimegwu i Somefun, 2017). Istraživanje Boileau i sur. (2009) također je pokazalo kako muškarci eksperimentiraju s više seksualnih partnera/ica. nego žene, no nisu nađene značajne spolne razlike s obzirom na korištenje prezervativa. S druge strane, žene češće odbijaju seks zbog straha od zaraze ili izbjegavaju situacije koje bi mogle dovesti do seksa, rjeđe imaju povremenog seksualnog partnera te se češće testiraju na HIV (Seth i sur., 2012). Također, djevojke su educiranije od mladića u pogledu seksualnog ponašanja (Kim i sur., 2021).

Osim istraživanja vezanih uz spol i rizično seksualno ponašanje, neki autori usmjerili su se na istraživanje odnosa rizičnog seksualnog ponašanja i statusa veze. Manlove i sur. (2000) utvrdili kako se s uključenosti u romantičnu vezu povećava vjerojatnost sudjelovanja u rizičnim seksualnim ponašanjima. Tako su Adebayo i sur. (2018) svojim istraživanjem provedenim na adolescentima utvrdili su kako su oni koji su bili uključeni u ljubavne veze, također bili češće uključeni u rizična seksualna ponašanja nego mladi koji nisu bili u romantičnoj vezi. Slično tome, Eaton i sur. (2012) utvrdili su kako su adolescenti koji su bili u romantičnoj vezi bili manje skloni koristiti prezervative tijekom spolnog odnosa.

Dosadašnja istraživanja odnosa sekstinga i rizičnog seksualnog ponašanja pokazala su kako ljudi koji imaju više seksualnog iskustva, više sekstaju nego oni koji nemaju takvih iskustava (Van Ouytsel i sur. 2018). Također, osobe koje imaju veću sklonost sekstanju, postaju seksualno aktivne u ranijoj dobi (Ayinmoro i sur. 2020), rjeđe upotrebljavaju kontracepciju (Mukonyo i sur. 2020), imaju više seksualnih partnera te češće konzumiraju psihoaktivne tvari prije ulaska u spolni odnos, nego osobe koje ne prakticiraju seksting (Ybarra i Mitchell, 2014). Spomenuta rizična ponašanja ljude čine izloženijima riziku od dobivanja spolno prenosivih bolesti i neželjene trudnoće (Benotsch i sur., 2013). Suprotno tome, postoje istraživanja koja nisu uspjela potvrditi povezanost između navedenih konstrukata (Ferguson, 2011; Gordon-Messer i sur., 2012; Smith i sur., 2016). Nedosljednost nalaza dosadašnjih istraživanja može se, između ostalog, pripisati metodološkim problemima kao što su mogućnost iskrivljavanja rezultata zbog društveno poželjnog odgovaranja ili pristranosti sudionika. Osim toga, upitnike koji ispituju učestalost sekstanja češće ispunjavaju sudionici koji su skloniji takvim aktivnostima (Cooper i sur., 2016).

1.5. Seksting i mentalno zdravlje

Budući da je mentalno zdravlje širok pojam koji obuhvaća brojna pozitivna i negativna stanja, Svjetska zdravstvena organizacija (2004) kazuje kako je mentalno zdravlje, stanje u kojem se pojedinac uspješno može nositi sa svakodnevnim životnim stresorima, može ostvarivati vlastite potencijale te je sposoban radom doprinijeti zajednici. Odnosno, mentalno je zdravlje mnogo više od odsustva psihičkih poremećaja i bolesti. Unatoč potonjoj postavci, usmjerit ćemo se na tri negativne odrednice mentalnog zdravlja: depresivnost, anksioznost i stres.

Istraživanja mentalnog zdravlja utvrdila su kako su mlade žene, za razliku od muškaraca, dvostruko ranjivije za razvoj depresije i anksioznosti te trostruko ranjivije za razvoj poremećaja vezanih uz stres (Altemus i sur., 2014). Mogući razlozi ovakvim nalazima, osim u biološkoj podlozi, vjerojatno proizlaze i iz različitih rodnih uloga i socijalnih faktora. Primjerice, žene manje zarađuju, češće su žrtve seksualnog nasilja, imaju narušeniju sliku o sebi te su izloženije većem broju životnih stresora ili su osjetljivije na njih, za razliku od muškaraca (Parker i Brotchie, 2010). Arcand i sur. (2023) utvrdili su kako su muškarci i žene iskazivali podjednake razine depresivnih simptoma, no više razine anksioznih i stresnih simptoma, utvrđene su kod žena. Nadalje, utvrđeno je kako su žene postizale više rezultate od muškaraca na skalama kroničnog stresa, ali i manjih svakodnevnih stresora iz čega se može zaključiti kako žene pate od viših količina stresa za razliku od muškaraca (Pilar Matud, 2004).

Osim istraživanja spolnih razlika u mentalnom zdravlju, mnogi istraživači istraživali su odnos mentalnog zdravlja i sekstinga (budući da seksting postaje sve češći oblik komunikacije među mladima), pritom se ponajviše usmjeravajući na depresivnost, anksioznost i stres (Šimić, 2021).

Frankel i sur. (2018) proveli su istraživanje kojim su utvrdili povezanost između sekstinga i mentalnog zdravlja u adolescenata. Preciznije, adolescenti koji su više sekstali, više su izvještavali o ozbiljnim depresivnim simptomima, pokušajima samoubojstva i samoozljeđivanju. Shodno tome, brojne studije potvrdile su postojanje korelacije između sekstinga i depresivnosti (Alonso i Romero, 2019; ; Chaudhary i sur., 2017; Van Ouytsel i sur., 2014). Nadalje, Wachs i sur. (2021) utvrdili su povezanost između depresije i sekstinga, no samo u slučaju prisilnog sekstinga, dok između sporazumnog sekstinga i depresije korelacija nije utvrđena. Mori i sur. (2019) u istraživanju na mladima, također su utvrdili kako mladi, koji se upuštaju u sekstanje iskazuju više depresivnih simptoma od svojih vršnjaka koji nisu skloni sekstanju. Shodno tome, brojne studije potvrdile su postojanje korelacije između sekstinga i depresivnosti (Alonso i Romero, 2019; Chaudhary i sur., 2017; Van Ouytsel i sur., 2014). Dodaj i sur. (2020) ističu kako se mladi koji sekstaju mogu osjećati depresivno zbog osjećaja nemoći da zaustave primanje seksualnih poruka. Osim toga, moguće objašnjenje u pozadini povezanosti sekstinga i depresivnosti govori kako depresivni pojedinci imaju tendenciju slanju sekstova bez razmišljanja o potencijalnim posljedicama (Šimić, 2021).

Za razliku od istraživanja koja potvrđuju povezanost sekstinga i depresivnosti, Englander (2012) je došao do zaključka kako su adolescenti koji sekstaju manje skloni razvoju depresivnih, a više razvoju anksioznih smetnji. Chaudhary i sur. (2017) svojim su istraživanjem

utvrdili kako su adolescenti, koji su bili uključeni u aktivnost sekstinga bili, ne samo pod većim rizikom od razvoja depresije, već i anksioznosti, za razliku od adolescenata koji nisu sekstali. Slično tome, Dodaj i sur. (2020) utvrdili su postojanje visokih razina anksioznih simptoma među mladima koji su sekstali (no samo na početku istraživanja). Autorice spominju mogućnost javljanja anksioznosti među onima koji primaju sekstove, zbog pojave osjećaja da moraju uzvratiti istom mjerom. Osim toga, adolescenti koji pate od anksioznosti češće sudjeluju u sekstanju s nadom da će na taj način popraviti ili produbiti odnose s partnerima (Šimić, 2021). Klettke i sur. (2014) utvrdili su pozitivnu povezanost između privržene anksioznosti i potrebe za sekstanjem ili seksualnim ponašanjem. Povezanost sekstinga i anksioznosti potvrđuju i neka druga istraživanja (Drouin i sur., 2015; Englander, 2019).

Neka istraživanja koja su ispitivala odnos sekstinga s depresivnošću, nisu uspjela utvrditi njihovu povezanost. Primjerice, Gordon-Messer i sur. (2012) u istraživanju provedenom na mladim Amerikancima u dobi od 18 do 24 godine, utvrdili su kako ne postoji povezanost između sekstinga i depresivnosti. Također, jedno kros-kulturalno istraživanje na mladima pokazalo je kako oni koji su bili uključeni u bilo koji oblik sekstinga (prisilni ili sporazumni), iskazivali manje depresivnih simptoma (Englander, 2012). Također, neka su istraživanja anksioznosti i sekstinga pobila pretpostavku o postojanju povezanosti. Naime, Vrselja i sur. (2015), kao i neki prethodni autori (Gordon-Messer i sur. 2012) pokazali su kako značajne razlike, s obzirom na učestalost depresivnih i anksioznih simptoma, između sudionika koji sekstaju i onih koji ne sekstaju, ne postoje. Osim toga, Temple i sur. (2014) svojim transverzalnim istraživanjem, nisu uspjeli utvrditi značajan doprinos depresivnosti i anksioznosti u objašnjavanju sekstinga. Neznačajan doprinos depresivnosti i anksioznosti dobile su i Vrselja i sur. (2015), na uzorku adolescenata.

Sljedeća odrednica mentalnog zdravlja koja se dovodi u korelaciju sa sekstingom je stres (Klettke i sur., 2014; Klettke i sur., 2018; Šimić, 2021). Istraživači ističu da se povezanost stresa i sekstinga očituje u brizi pojedinca da će njegove (ili njezine) fotografije ili snimke završiti u „rukama” treće osobe te da će postati javno dostupne (Hulland i sur., 2015). Dakle, konstantna briga da će fotografije vidjeti netko drugi osim osobe kojoj su bile poslone, uzrokuje ogromne količine stresa i dovodi do manjka samopouzdanja (Klettke i sur., 2018). Osim navedenih, zabrinjavajuća je i činjenica da poslani seksualni sadržaji ostaju negdje trajno pohranjeni što ih čini dostupnima za zlouporabu (Šimić, 2021). Klettke i sur. (2018) na uzorku mladih odraslih utvrdili su povezanost između viših razina stresa i slanja seksualno eksplicitnih poruka. Također, Galanis i sur. (2023) također su utvrdili kako je veća uključenost u seksting povezana

s višim razinama stresa kod mladih. Domaće istraživanje provedeno na adolescentima pokazalo je kako su mladi koji su sekstali iskazivali značajno više stresnih simptoma nego mladi koji nisu sekstali. Osim toga, stres se pokazao značajnim prediktorom slanja seksualno eksplicitnih poruka (Dodaj i sur., 2020)

1.6. Rizično seksualno ponašanje, mentalno zdravlje i seksting

Osim istraživanja koja u korelaciju dovode seksting i mentalno zdravlje, postoje i neka koja ispituju u kakvom su odnosu mentalno zdravlje i (rizično) seksualno ponašanje.

Počevši od depresivnosti, meta-analiza provedena na adolescentima u 17 zemalja, (Pozuelo i Stein, 2021) pokazala je kako su adolescenti koji su iskazivali više depresivnih simptoma bili skloniji rizičnim seksualnim ponašanjima od adolescenata koji nisu bili depresivni. Slično, Smit i sur. (2006) zaključili su kako se depresivnost pokazala visoko koreliranom s iskustvom prisilnog i transakcijskog seksa te smanjenog korištenja kontracepcije. Nadalje, Mazzaferro i sur. (2006), koji su proveli istraživanje na uzorku žena u dobi od 14 do 25 godina, pokazali su postojanje povezanosti visokih razina depresije i stresa s većom sklonosti ka rizičnim seksualnim ponašanjima i spolno prenosivim bolestima. Dok se u nekim drugim istraživanjima pokazalo da povezanost ne postoji (Chaudhary i sur., 2017). Nadalje, Leary i Dobbins (1983) istraživali su korelaciju sljedeće odrednice mentalnog zdravlja, anksioznosti, s rizičnim seksualnim ponašanjem. Svojim su istraživanjem utvrdili kako su se visoko anksiozni studenti manje uključivali u spolne odnose, imali su manje seksualnog iskustva, manje seksualnih partnera te su više koristili kontracepciju. Što se tiče stresa, Hulland i sur. (2015) utvrdili su povezanost stresa sa smanjenom uporabom i nekorištenjem prezervativa tijekom spolnog odnosa. No, nisu utvrđene korelacije između stresa i seksualnog eksperimentiranja s više seksualnih partnera. Istraživanje (Folkman i sur., 1999) nije potvrdilo postojanje povezanosti između stresa i nezaštićenog spolnog odnosa, kao vrste rizičnog seksualnog ponašanja. S obzirom na dosadašnje nalaze, može se zaključiti kako odnos između seksualnog ponašanja i mentalnog zdravlja nije posve jasan.

Na kraju, neki autori bavili su se ispitivanjem odnosa sva tri navedena konstrukta na uzorcima adolescenata (Van Ouytsel i sur., 2014; Vrselja i sur., 2015; Frankel i sur., 2018; Mori i sur., 2019). Tako su Mori i sur. (2019) utvrdili kako mladi koji sekstaju, za razliku od svojih vršnjaka koji tome nisu skloni, češće doživljavaju anksiozne i depresivne smetnje te se češće uključuju u rizične seksualne aktivnosti (seks s više partnera i smanjeno korištenje

kontracepcije). Osim toga, bitan nalaz ovog istraživanja govori kako je povezanost sekstinga, eksperimentiranja s više seksualnih partnera te pojava internaliziranih problema (depresija i anksioznost) češća među mlađim, nego starijim adolescentima. Nadalje, Temple i sur. (2014) dobili su značajnu pozitivnu povezanost između depresije i sekstinga, no taj odnos nije bio značajan nakon što su prethodna seksualna ponašanja bila kontrolirana.

Imajući u vidu nedosljednosti u rezultatima dosadašnjih istraživanja te neutvrđenost postojanja istraživanja koja ispituju odnos svih navedenih konstrukata na uzorku studenata, čini se opravdanim provesti ovo istraživanje. Samim time, problem kojim se ovaj rad bavi, relevantan je, ne samo na teorijskoj, već i na praktičnoj razini. Iz navedenih razloga, cilj ovog istraživanja je ispitati odnos sekstinga, rizičnog seksualnog ponašanja te nekih odrednica mentalnog zdravlja studenata/ica Republike Hrvatske.

2. Cilj i problemi

Cilj istraživanja je ispitati odnos sekstinga, rizičnog seksualnog ponašanja te nekih odrednica mentalnog zdravlja studenata/ica Republike Hrvatske.

Sukladno navedenom cilju, nameću se sljedeći problemi i hipoteze:

1. Utvrditi spolne razlike s obzirom na sklonost upuštanju u rizična seksualna ponašanja.

H1: Pretpostavlja se da će studenti biti skloniji upuštanju u rizična seksualna ponašanja za razliku od studentica. S obzirom na upuštanje u rizično seksualno ponašanje, studenti i studentice neće pripadati istoj populaciji.

2. Utvrditi spolne razlike s obzirom na depresivnost, anksioznost i stres.

H2: Pretpostavlja se da će studentice, za razliku od studenta, biti depresivnije, anksioznije te sklonije stresu. S obzirom na depresivnost, anksioznost i stres, studenti i studentice neće pripadati istoj populaciji.

3. Utvrditi postoji li razlika između studenata/ica koji su slobodni i studenata/ica koji su vezi s obzirom na rizično seksualno ponašanje.

H3: Pretpostavlja se da će studenti/ce u vezi biti skloniji upuštanju u rizična seksualna ponašanja nego slobodni studenti/ce. S obzirom na upuštanje u rizično seksualno ponašanje, slobodni i zauzeti studenti/ce neće pripadati istoj populaciji.

4. Utvrditi postoji li razlika između studenata/ica koji su slobodni i studenata/ica koji su u vezi s obzirom na sklonost različitim oblicima sekstinga (slanje, primanje i prosljeđivanje seksualno eksplicitnih sadržaja).

H4: Pretpostavlja se da će studenti/ce u vezi biti skloniji različitim oblicima sekstinga, za razliku od studenata/ica koji nisu u vezi. S obzirom na sklonost različitim oblicima sekstinga, slobodni i zauzeti studenti/ce neće pripadati istoj populaciji.

5. Utvrditi povezanost sekstinga, rizičnog seksualnog ponašanja i odrednica mentalnog zdravlja

H5: Pretpostavlja se da seksting neće biti značajno povezan s rizičnim seksualnim ponašanjem

H6: Pretpostavlja se da će seksting biti značajno pozitivno povezan s depresivnosti, anksioznosti i stresom.

H7: Pretpostavlja se da rizično seksualno ponašanje neće biti značajno povezano s depresivnosti, anksioznosti i stresom.

3. Metoda

3.1. Sudionici

U istraživanju je sudjelovalo 338 sudionika, odnosno studenata iz Zagreba, Osijeka, Varaždina, Zadra, Splita i Rijeke. Od ukupnog broja sudionika, 126 sudionika (37,3%) bilo je muškog, a 212 (62,7%) ženskog spola. Prosječna dob sudionika iznosila je 21 godinu i 10 mjeseci ($M = 21,81$, $SD = 1,991$). Raspon dobi kretao se od 18 do 25 godina. S obzirom na status veze, 170 (50,3%) sudionika bilo je slobodno, 151 (44,7%) u vezi, 8 (2,4%) u otvorenoj vezi, 4 (1,2%) u braku, dok je 5 (1,5%) sudionika bilo u nekim drugim vrstama odnosa. Što se tiče seksualne orijentacije, najviše sudionika ($N = 298$) bilo je heteroseksualno, zatim biseksualno ($N = 27$) dok je 11 sudionika bilo homoseksualno, a 2 aseksualno (na aseksualnim sudionicima, također je provedena analiza, budući da su odgovori na upitnicima sekstinga i sigurnog seksualnog ponašanja ukazivali na prakticiranje seksualnog ponašanja). Prema

varijabli, „Područje studiranja“, najviše sudionika polazilo je društvene fakultete ($N = 131$), zatim tehničke ($N = 79$) pa biomedicinske ($N = 44$), humanističke ($N = 33$), prirodne ($N = 30$), biotehničke ($N = 11$), umjetničke ($N = 7$) te ostale ($N = 3$).

3.2. Instrumenti

Sociodemografske varijable. Kako bi se prikupili sociodemografski podaci o sudionicima, za potrebe istraživanja konstruiran je upitnik koji je obuhvatio sljedeće varijable: spol, dob, seksualnu orijentaciju, status veze, područje i smjer studiranja.

Upitnik seksualnih ponašanja i motiva. Za procjenu učestalosti seksualnih ponašanja i motiva korišten je Upitnik seksualnih ponašanja i motiva (*Sexting Behaviours and Motives Questionnaire* (SBM-Q; Del Rey i sur., 2021), koji su prevele Dodaj i sur. (2022). Ovaj upitnik sastoji se od 39 čestica mjerenih na kategorijalnoj skali, a koje mjere učestalost nekog seksualnog ponašanja. Svaku česticu prati Likertova skala od 5 stupnjeva (0 – nikada, 1 – manje od jednom mjesečno, 2 – mjesečno, 3 – tjedno, 4 – dnevno). Sudionici, na svaku česticu, odgovaraju zaokruživanjem broja ispred opcije koju procijene najtočnijom za sebe (0 – nikada, 1 – manje od jednom mjesečno, 2 – mjesečno, 3 – tjedno, 4 – dnevno). Čestice se odnose na vremenski okvir koji obuhvaća posljednjih 12 mjeseci. Viši rezultat na upitniku upućuje na veću sklonost sekstanju.

Provođenjem faktorske analize utvrđeno je postojanje šest faktora. Prvi faktor sadrži šest tvrdnji koje se odnose na ponašanja slanja; drugi faktor sadrži devet tvrdnji koje se odnose na razloge slanja; treći faktor sastoji se od pet tvrdnji koje ispituju stav o bivanju žrtve prosljeđenog sadržaja, razmatrajući vrstu odnosa žrtve i počinitelja; četvrti faktor sadrži šest tvrdnji koje se odnose na primanje seksualnog sadržaja razlikujući vrstu seksualnog sadržaja i odnos uključenih strana; peti faktor sadrži četiri tvrdnje koje se odnose na aktivno i pasivno prosljeđivanje; posljednji, šesti faktor sastoji se od devet čestice koje se odnose na razloge prosljeđivanja. Primjeri čestica su: „Poslao/la sam svoje videozapise ili fotografije sugestivnog ili seksualnog sadržaja prijatelju/ici.“, „Ako sam nešto poslao/la, razlog tome je bio kako bih zaveo/la nekoga.“, „Primio/la sam tekstualne poruke sugestivnog ili seksualnog sadržaja od nekoga tko mi se sviđa.“

Što se tiče pouzdanosti faktora, Cronbach alfe iznose: $\alpha_1 = .83$, $\alpha_2 = .89$, $\alpha_3 = .75$, $\alpha_4 = .84$, $\alpha_5 = .84$, $\alpha_6 = .83$. Ukupni koeficijent pouzdanosti iznosi $\alpha = .82$, dok je u ovom istraživanju iznosio $\alpha = .92$. Mogući raspon rezultata kreće se od 0 do 156.

Upitnik sigurnog seksualnog ponašanja. Za procjenu sklonosti upuštanja u rizična seksualna ponašanja, korišten je Upitnik sigurnog seksualnog ponašanja (*Safe Sex Behavior Questionnaire*, SSBQ; DiIorio i sur., 1993), preveden za potrebe provedbe ovog istraživanja. Upitnik je sastavljen od 27 čestica (npr. „Ispitujem potencijalne seksualne partnere o povijesti uzimanja intravenoznih droga.“; „Izbjegavam izravan kontakt s krvlju svog seksualnog partnera.“). No, od ukupno 27 čestica, 3 čestice su izbačene, što znači da se upitnik sastoji od 24 čestice, pri čemu je 15 čestica okrenuto u pozitivnom, a 9 negativnom smjeru. Sudionici svoje slaganje s pojedinom tvrdnjom iskazuju na skali od 4 stupnja, pri čemu je 1 = nikada, a 4 = uvijek. Niži rezultat upućuje na veću sklonost rizičnom seksualnom ponašanju. Mogući raspon rezultata kreće se od 24 do 96. Čestice su rekodirane u smjeru rizičnog seksualnog ponašanja.

Što se tiče metrijskih karakteristika, početna pouzdanost upitnika iznosila je $\alpha = .82$, dok je kasnijim istraživanjem na većem uzorku utvrđeno kako su se koeficijenti pouzdanosti kretali između $\alpha = .52$ i $\alpha = .85$. U ovom istraživanju Cronbach alfa iznosio je $\alpha = .75$. Vidljivo je kako se dobiveni koeficijent pouzdanosti nalazi unutar spomenutog raspona dobivenog u prethodnim istraživanjima.

Skala depresivnosti, anksioznosti i stresa. Za procjenu odrednica mentalnog zdravlja, korištena je Skala depresivnosti, anksioznosti i stresa (DASS-21; Lovibond, i Lovibond, 1995; prijevod: Bakić, 1995). DASS-21 skraćena je verzija DASS-42 upitnika, koja sadrži 21 tvrdnju. Kao što se može vidjeti iz samog naziva skale, ona sadrži 3 razine (subskale): razinu depresivnosti („Osjetio/la sam da sam izgubio/la volju za sve“), razinu anksioznosti („Osjetio/la sam drhtanje, primjerice, u rukama“) te razinu stresa („Bilo mi je teško da se opustim“). Svaka subskala sadrži 7 tvrdnji, a viši rezultat na svakoj subskali odnosi se na više razine depresivnosti, anksioznosti i stresa. Sudionici slaganje s pojedinom tvrdnjom iskazuju na način da na skali od 0 (uopće se nije odnosilo na mene) do 3 (odnosilo se na mene prilično mnogo ili skoro uvijek) zaokruže onaj broj koji najbolje opisuje njihove osjećaje u proteklih tjedan dana. Mogući raspon rezultata za kreće se od 0 do 21.

Što se tiče pouzdanosti utvrđena je Cronbach alfa za subskalu depresivnosti $\alpha_D = .91$, za subskalu anksioznosti $\alpha_A = .82$ te za subskalu stresa $\alpha_S = .89$. Za razliku od toga, u jednom stranom istraživanju dobiveni koeficijenti pouzdanosti iznosili su $\alpha_D = .72$, $\alpha_A = .77$ te $\alpha_S = .70$, dok je ukupni koeficijent pouzdanosti $\alpha = .88$. Ovim istraživanjem dobiveni su sljedeći koeficijenti pouzdanosti: $\alpha_D = .73$, $\alpha_A = .87$ te $\alpha_S = .89$. Ukupni koeficijent pouzdanosti iznosio je $\alpha = .93$.

3.3. Postupak

Podaci su prikupljeni *online* putem, dijeljenjem poveznice na Google obrazac na kojem se nalazio anketni upitnik. Poveznica je bila poslana nekoliko puta na *mailing* liste fakulteta, podijeljena na svojim profilima društvenih mreža (*Facebook*, *Instagram*) te nekim *Facebook* studentskim grupama („Studentski dom Stjepan Radić – Sava“; „Ekipa s Cvjetnog“; „Šara-Studentski dom dr. Ante Starčević“; „Anketalica“). Osim toga, bila je poslana i preko aplikacije *WhatsApp*. Prilikom svakog slanja ili postavljanja poveznice na neku društvenu mrežu, studenti su bili zamoljeni da ispune upitnik te da ga pošalju drugim studentima. Prethodno upućuje na činjenicu kako je bilo provedeno neprobabilističko uzorkovanje, odnosno podaci su prikupljeni tehnikom snježne grude.

Prije ispunjavanja upitnika, sudionici su mogli pročitati uputu iz koje su saznali što se istraživanjem želi ispitati, da se ono provodi u svrhu izrade diplomskog rada, kako u bilo kojem trenutku mogu odustati od rješavanja te o zaštiti njihovog identiteta i grupnoj obradi rezultata. Na kraju je priložena *e-mail* adresa autorice na koju su se sudionici mogli javiti ukoliko su imali pitanja. Svoj pristanak za sudjelovanjem dali su pritiskom na tipku „Dalje“. Na kraju anketnog upitnika pisala je zahvala te adresa elektroničke pošte autorice.

4. Rezultati

4.1. Deskriptivni podaci korištenih varijabli

Tablica 1. prikazuje deskriptivne podatke korištenih varijabli.

Tablica 1. Deskriptivni podaci rezultata na ukupnoj skali Rizičnog seksualnog ponašanja i Sekstinga te subskalama Depresivnosti, Anksioznosti i Stresa ($N = 338$)

	<i>min</i>	<i>max</i>	<i>M</i>	<i>C</i>	<i>SD</i>	<i>Indeks asimetrije</i>	<i>Indeks spljoštenosti</i>	<i>K-S</i>
Rizično seksualno ponašanje	38	96	64,30	64	9,46	,53	,88	,002*
Seksting	0	151	21,52	18	18,76	2,33	9,68	,000*
Depresivnost	0	19	7,98	7	4,48	,46	-,64	,000*
Anksioznost	0	21	6,86	6	5,08	,60	-,39	,000*
Stres	0	21	8,83	8	5,42	,25	-,74	,000*

* $p < 0,01$, KS = Kolmogorov-Smirnov test normaliteta

Tablica 1. prikazuje kako je kod studenata vidljiva umjerena izraženost upuštanja u Rizična seksualna ponašanja ($M = 64,30$, $SD = 9,46$), budući da niži rezultat na upitniku, ukazuje na veću sklonost rizičnom seksualnom ponašanju. Nadalje, s obzirom na to da viši rezultat na upitniku upućuje na veću sklonost sekstanju, iz Tablice 1. vidljiva je vrlo niska izraženost upuštanja u Seksting ($M = 21,52$, $SD = 18,76$). Što se tiče subskala mentalnog zdravlja, vidljivo je kako je najviše izražena varijabla Stresa ($M = 8,83$, $SD = 5,42$), a najmanje varijabla Anksioznosti ($M = 6,86$, $SD = 5,08$), no vrijednosti su i dalje niske. Budući da niži rezultati na subskalama Depresivnosti, Anksioznosti i Stresa upućuju na niže razine depresivnosti, anksioznosti i stresa, vidljivo je kako studenti nisu izrazito depresivni, anksiozni ni skloni stresu, odnosno dobrog su mentalnog zdravlja (barem što se tiče navedenih odrednica).

Prije nego što je provedena statistička analiza podataka, provjerena je normalnost raspodjela rezultata varijabli korištenih u analizi. Proveden je Kolmogorov-Smirnov testa normaliteta koji je pokazao kako raspodjele svih varijabli značajno odstupaju od normalne ($p < 0,01$). Stoga će se pristupiti neparametrijskoj analizi.

4.2. Spolne razlike s obzirom na sklonost upuštanju u rizično seksualno ponašanje, depresivnost, anksioznost i stres

Kako bismo provjerili preduvjete za računanje t-testa, izračunali smo Leveneov test homogenosti varijanci, prikazan u Tablici 2., koji je pokazao kako su varijable Rizičnog seksualnog ponašanja, Depresivnosti i Stresa homogene ($p > 0,05$), dok je varijabla Anksioznosti heterogena ($p < 0,05$). Zbog toga i neujednačenosti veličina skupina s obzirom na spol (zavisna varijabla), proveli smo neparametrijski Mann-Whitney U test (za sve varijable, osim Anksioznosti).

Tablica 2. Leveneov test homogenosti varijanci spolnih razlika s obzirom na sklonost upuštanju u Rizično seksualno ponašanje, Depresivnost, Anksioznost i Stres

	<i>F</i>	<i>df1</i>	<i>df2</i>	<i>p</i>
Rizično seksualno ponašanje	2,39	1	336	,123*
Depresivnost	1,04	1	336	,309*
Anksioznost	4,26	1	336	,040
Stres	,79	1	336	,373*

* $p > 0,05$

Rezultati prikazani u Tablici 3. ukazuju na postojanje statistički značajne razlike ($p < 0,05$) između studenata i studentica s obzirom na sklonost upuštanju u rizično seksualno ponašanje, na način da se studenti ($M = 66,78$, $SD = 10,14$) češće nego studentice ($M = 62,83$, $SD = 8,74$) upuštaju u rizično seksualno ponašanje.

Nadalje, Tablica 3., također, prikazuje kako postoje statistički značajne razlike ($p < 0,05$) između studenata i studentica s obzirom na depresivnost i stres. Dobivene razlike tumače se na način da su studentice ($M = 8,45$, $SD = 4,31$) depresivnije nego studenti ($M = 7,11$, $SD = 4,67$) te su, također, sklonije stresu ($M = 9,55$, $SD = 5,45$) za razliku od studenata ($M = 7,63$, $SD = 5,15$).

Tablica 3. Rezultati Mann-Whitneyjevog U testa spolnih razlika s obzirom na sklonost upuštanju u Rizično seksualno ponašanje, Depresivnost, Anksioznost i Stres ($N = 338$)

Zavisna varijabla	Nezavisna varijabla	U- statistik	standardna pogreška	C		p
				Muško	Žensko	
	Rizično seksualno ponašanje	-3,759	868	195,40	154,11	,000*
Spol	Depresivnost	2,554	866	151,94	179,94	,011*
	Stres	3,127	867	147,98	182,29	,002*

* $p < 0,05$

4.3. Razlike u statusu veze s obzirom na sklonost upuštanju u rizično seksualno ponašanje te sklonost različitim oblicima sekstinga

Prije provedbe Mann-Whitneyjevog U testa, također je proveden Leveneov test za testiranje homogenosti varijanci koji je pokazao homogenost varijanci za varijable Rizičnog seksualnog ponašanja, Primanja te Prosljeđivanja seksualno eksplicitnih sadržaja ($p > 0,05$), dok se kod varijable Slanja, varijance nisu pokazale homogenima ($p < 0,05$), što je vidljivo iz Tablice 8. S obzirom na to, Mann-Whitneyjev U test opravdano je provesti za sve varijable, osim varijable Slanja.

Tablica 4. Leveneov test homogenosti varijanci razlika u statusu veze s obzirom na sklonost upuštanju u Rizično seksualno ponašanje i sklonost različitim oblicima sekstinga

	<i>F</i>	<i>df1</i>	<i>df2</i>	<i>p</i>
Rizično seksualno ponašanje	1,33	1	319	,250*
Slanje	4,48	1	319	,037
Primanje	,67	1	319	,408*
Prosljeđivanje	,89	1	319	,345*

* $p > 0,05$

Rezultati prikazani u Tablici 5. upućuju na nepostojanje statistički značajne razlike ($p > 0,05$) između slobodnih studenata/ica ($M = 64,78$, $SD = 9,99$) i onih u vezi ($M = 63,85$, $SD = 8,72$) s obzirom na sklonost upuštanju u rizično seksualno ponašanje.

Nadalje, iz Tablice 5. vidljivo je kako ne postoji statistički značajna razlika ($p > 0,05$) između studenata/ica koji su slobodni ($M = 6,35$, $SD = 5,39$) i studenata/ica koji su u vezi ($M = 6,77$, $SD = 5,01$) s obzirom primanje seksualno eksplicitnih sadržaja. Međutim, postoji statistički značajna razlika ($p < 0,05$) između slobodnih ($M = 2,58$, $SD = 3,56$) i zauzetih studenata/ica ($M = 2,46$, $SD = 6,02$) s obzirom na varijablu prosljeđivanja, na način da slobodni više nego oni u vezi, prosljeđuju seksualno eksplicitne sadržaje.

Tablica 5. Rezultati Mann-Whitneyjevog *U* testa razlika u statusu veze s obzirom na sklonost upuštanju u Rizično seksualno ponašanje i sklonost različitim oblicima sekstinga ($N = 321$)

Zavisna varijabla	Nezavisna varijabla	<i>U</i> -statistik	standardna pogreška	<i>C</i>		<i>p</i>
				Slobodni	<i>U</i> vezi	
	Rizično seksualno ponašanje	-,629	829	164,07	157,55	,529
Status veze	Primanje seksualno eksplicitnih sadržaja	-1,083	827	155,73	166,94	,279
	Prosljeđivanje seksualno eksplicitnih sadržaja	-2,590	779	173,18	147,29	,010*

* $p < 0,05$

4.4. Korelacije analiziranih varijabli

Tablica 6. prikazuje matricu korelacija Rizičnog seksualnog ponašanja, Sekstinga, subskala Depresivnosti, Anksioznosti i Stresa te subskala Sekstinga, na uzorku studenata/ica Republike Hrvatske.

Tablica 6. Prikaz (Spearmanovih) korelacija između Rizičnog seksualnog ponašanja, ukupnog rezultata Sekstinga, subskala Depresivnosti, Anksioznosti i Stresa te subskala Sekstinga na uzorku svih studenata/ica ($N = 338$)

Varijabla	1	2	3	4	5	6	7	8
1 Rizično seksualno ponašanje	-	,07	-,06	-,03	-,09	,04	,06	,12*
2 Seksting		-	,15**	,14*	,11*	,96**	,93**	,62**
3 Depresivnost			-	,71**	,77**	,16**	,09	,11*
4 Anksioznost				-	,81**	,14*	,09	,11
5 Stres					-	,13*	,06	,08
6 Slanje						-	,86**	,48**
7 Primanje							-	,53**
8 Prosljeđivanje								-

** $p < 0,01$, * $p < 0,05$

Iz Tablice 6. vidljivo je kako je varijabla Rizičnog seksualnog ponašanja značajno pozitivno povezana samo s varijablom Prosljeđivanja, no povezanost je preniska da bi se smatrala relevantnom.

Nadalje, vidljivo je kako je Seksting značajno povezan s dvije odrednice mentalnog zdravlja: Depresivnosti i Anksioznosti, odnosno da postoji niska pozitivna povezanost, dok s varijablom Stresa nije značajno povezan. Spomenute korelacije preniske su za donošenje relevantnih zaključaka. Nadalje, Seksting je značajno pozitivno povezan s varijablama Slanja i Primanja te Prosljeđivanja seksualno eksplicitnih sadržaja, što ne iznenađuje budući da su navedene tri varijable, subskale Sekstinga. S varijablama Slanja i Primanja, Seksting je visoko, dok je s varijablom Prosljeđivanja srednje pozitivno povezan.

Što se tiče odrednica mentalnog zdravlja, one su međusobno značajno visoko pozitivno povezane. Navedeni rezultati interpretiraju se na način da studenti/ce koji/e imaju izraženije depresivne simptome imaju ujedno i izraženije simptome anksioznosti i stresa. Odnosno, studenti/ce koji/e su anksiozni/e, također, su i više skloni/e stresu.

Nadalje, uočene su značajne pozitivne korelacije između svih odrednica mentalnog zdravlja i Slanja seksualno eksplicitnih sadržaja, te Depresivnosti i Prosljeđivanja, no, navedene korelacije, iako su značajne, preniske su za donošenje relevantnih zaključaka.

Na kraju, Slanje je značajno visoko pozitivno povezano s Primanjem te srednje pozitivno s Prosljeđivanjem, dok je Primanje značajno srednje pozitivno povezano s Prosljeđivanjem. Navedeno znači da studenti/ce koji šalju seksualno eksplicitan sadržaj ujedno ga i više primaju. Nadalje, oni koji šalju seksualno eksplicitan sadržaj, također ga i više prosljeđuju, no ne u istoj mjeri u kojoj ga primaju, budući da je korelacija Slanja i Prosljeđivanja srednje visoka, dok je korelacija Slanja i Primanja visoka. Na kraju oni koji primaju seksualno eksplicitan sadržaj, ujedno ga i više prosljeđuju.

Tablica 7. prikazuje matricu korelacija Rizičnog seksualnog ponašanja, Sekstinga, subskala Depresivnosti, Anksioznosti i Stresa te subskala Sekstinga, na uzorku slobodnih studenata/ica.

Tablica 7. Prikaz (Spearmanovih) korelacija između Rizičnog seksualnog ponašanja, ukupnog rezultata Sekstinga, subskala Depresivnosti, Anksioznosti i Stresa te subskala Sekstinga na uzorku slobodnih studenata/ica (N = 170)

Varijabla	1	2	3	4	5	6	7	8
1 Rizično seksualno ponašanje	-	,09	-,07	-,03	-,08	,07	,04	,16*
2 Seksting		-	,08	,10	,06	,96**	,93**	,70**
3 Depresivnost			-	,67**	,75**	,13	,00	,06
4 Anksioznost				-	,81**	,13	,02	,08
5 Stres					-	,12	-,02	,04
6 Slanje						-	,85**	,58**
7 Primanje							-	,59**
8 Prosljeđivanje								-

** $p < 0,01$, * $p < 0,05$

Iz tablice 7. vidljivo je kako je varijabla Rizičnog seksualnog ponašanja značajno nisko povezana samo s varijablom Prosljeđivanja, no povezanost je preniska da bi se smatrala relevantnom.

Nadalje, Seksting je značajno visoko pozitivno povezan s varijablama Slanja, Primanja te Prosljeđivanja seksualno eksplicitnih sadržaja, što ne iznenađuje budući da su navedene tri varijable subskale Sekstinga. Nadalje, vidljivo je kako Seksting nije značajno koreliran ni s Rizičnim seksualnim ponašanjem ni s odrednicama mentalnog zdravlja.

Što se tiče odrednica mentalnog zdravlja, one su međusobno značajno povezane. Preciznije, depresivnost i anksioznost su srednje pozitivno povezane, dok su depresivnost i stres te anksioznost i stres visoko pozitivno povezane. Navedeni rezultati interpretiraju se na način da slobodni studenti/ce koji/e imaju izraženije depresivne simptome imaju ujedno i izraženije simptome anksioznosti i stresa. Odnosno, studenti/ce koji/e su anksiozni/e, također, su i više skloni/e stresu. Osim međusobnih korelacija, odrednice mentalnog zdravlja ne pokazuju značajne korelacije s ostalim varijablama.

Na kraju, Slanje je značajno visoko pozitivno povezano s Primanjem te srednje pozitivno s Prosljeđivanjem, dok je Primanje značajno srednje pozitivno povezano s Prosljeđivanjem. Navedeno znači da slobodni studenti/ce koji šalju seksualno eksplicitan sadržaj ujedno ga i više primaju. Nadalje, oni koji šalju seksualno eksplicitan sadržaj, također ga i više prosljeđuju, no ne u istoj mjeri u kojoj ga primaju, budući da je korelacija Slanja i Prosljeđivanja srednje visoka, dok je korelacija Slanja i Primanja visoka. Na kraju oni koji primaju seksualno eksplicitan sadržaj, ujedno ga i više prosljeđuju.

Tablica 8. prikazuje korelacije između Rizičnog seksualnog ponašanja, ukupnog rezultata Sekstinga, subskala Depresivnosti, Anksioznosti i Stresa te subskala Sekstinga na uzorku studenata/ica u vezi.

Tablica 8. Prikaz (Spearmanovih) korelacija između Rizičnog seksualnog ponašanja, ukupnog rezultata Sekstinga, subskala Depresivnosti, Anksioznosti i Stresa te subskala Sekstinga na uzorku studenata/ica u vezi ($N = 151$)

Varijabla	1	2	3	4	5	6	7	8
1 Rizično seksualno ponašanje	-	,06	-,06	-,06	-,11	,05	,09	,04
2 Seksting		-	,22*	,19*	,14	,96**	,94**	,55**
3 Depresivnost			-	,75**	,79**	,21*	,18*	,12
4 Anksioznost				-	,82**	,17*	,15	,09
5 Stres					-	,14	,12	,07
6 Slanje						-	,88**	,42*
7 Primanje							-	,47**
8 Prosljeđivanje								-

** $p < 0,01$, * $p < 0,05$

Iz tablice 8. vidljivo je kako varijabla Rizičnog seksualnog ponašanja nije značajno korelirana ni s jednom varijablom.

Nadalje, vidljivo je kako je Seksting, značajno nisko pozitivno povezan samo s Depresivnošću. Osim toga, značajno je pozitivno koreliran i s Anksioznošću, no korelacija je preniska da bi se smatrala relevantnom. Značajna korelacija Sekstinga i Depresivnosti upućuje na postavku da zauzeti/e studenti/ce koji/e sekstaju, iskazuju više rezultate na subskali Depresivnosti, odnosno više su depresivni. Osim toga, Seksting je značajno visoko pozitivno povezan s varijablama Slanja i Primanja te srednje pozitivno s varijablom Prosljeđivanja seksualno eksplicitnih sadržaja, što ne iznenađuje budući da su navedene tri varijable, subskale Sekstinga.

Što se tiče odrednica mentalnog zdravlja, one su međusobno značajno povezane. Preciznije, Depresivnost i Anksioznost, Depresivnost i Stres te Anksioznost i Stres visoko su pozitivno povezane. Navedeni rezultati interpretiraju se na način da zauzeti/e studenti/ce koji/e

imaju izraženije depresivne simptome imaju ujedno i izraženije simptome anksioznosti i stresa. Odnosno, zauzeti/e studenti/ce koji/e su anksiozni/e, također, su i više skloni/e stresu.

Osim toga, Depresivnost je nisko pozitivno povezana samo sa Slanjem seksualno eksplicitnih sadržaja. Navedeno znači kako zauzeti/e studenti/ce koji imaju izraženije simptome depresivnosti, ujedno i češće šalju seksualno eksplicitne sadržaje. Osim toga, Depresivnost je značajno pozitivno povezana i s Primanjem, no korelacija je preniska da bi se smatrala relevantnom. Što se tiče preostale dvije odrednice mentalnog zdravlja, one nisu značajno povezane ni s jednim oblikom sekstinga.

Na kraju, Slanje je značajno visoko pozitivno povezano s Primanjem te srednje s Prosljeđivanjem, dok je Primanje značajno srednje pozitivno povezano s Prosljeđivanjem. Navedeno znači da slobodni/e studenti/ce koji šalju seksualno eksplicitan sadržaj ujedno ga i više primaju te prosljeđuju. Dok oni koji ga primaju ujedno ga i više prosljeđuju. Navedeno znači da zauzeti studenti/ce koji šalju seksualno eksplicitan sadržaj ujedno ga i više primaju. Nadalje, oni koji šalju seksualno eksplicitan sadržaj, također ga i više prosljeđuju, no ne u istoj mjeri u kojoj ga primaju, budući da je korelacija Slanja i Prosljeđivanja srednje visoka, dok je korelacija Slanja i Primanja visoka. Na kraju oni koji primaju seksualno eksplicitan sadržaj, ujedno ga i više prosljeđuju.

5. Rasprava

Cilj ovog istraživanja bio je ispitati odnos sekstinga, rizičnog seksualnog ponašanja te nekih odrednica mentalnog zdravlja studenata/ica Republike Hrvatske.

Prva hipoteza pretpostavljala je kako će se studenti češće upuštati u rizična seksualna ponašanja za razliku od studentica, ona je ovim istraživanjem potvrđena. Dakle, istraživanje je pokazalo kako su se studenti češće upuštali u rizična seksualna ponašanja. Dobiveni nalazi sukladni su nalazima dosadašnjih istraživanja koja kazuju kako muškarci češće eksperimentiraju s više seksualnih partnera/ica, nego žene (Boileau i sur., 2009; Odimegwo i Somefun, 2017), odnosno žene se rjeđe upuštaju u povremene seksualne odnose, češće odbijaju seks zbog straha od spolno prenosivih bolesti, češće se testiraju na iste (Seth i sur., 2012) te su educiranije u pogledu seksualnog ponašanja (Kim i sur., 2021).

Sljedeća hipoteza djelomično je potvrđena (budući da razlike vezane uz anksioznost nisu mogle biti utvrđene zbog nezadovoljavajućih pretpostavki). Naime, pokazalo se kako su

studentice bile depresivnije i sklonije stresu od studenata. Ovi nalazi u skladu su s očekivanjima te nalazima prethodnih istraživanja koja kazuju kako su (mlade) žene dvostruko više sklone razvoju depresivnih te trostruko razvoju simptoma stresa, za razliku od muškaraca (Altemus i sur., 2014). Također, izloženije su i osjetljivije na svakodnevne životne stresore te sklonije kroničnom stresu (Pilar Matud, 2004).

Treća hipoteza kojom se pretpostavilo da će zauzeti studenti/ce biti skloniji upuštanju u rizična seksualna ponašanja nego oni koji su slobodni, nije potvrđena. Naime, pokazalo se kako između slobodnih i zauzetih studenata/ice ne postoji statistički značajna razlika u pogledu upuštanja u rizična seksualna ponašanja. Dobiveni nalazi nisu sukladni nalazima prethodnih istraživanja koja su utvrdila kako se oni koji su uključeni u romantične veze češće upuštaju u rizična seksualna ponašanja nego oni koji su slobodni (Adebayo i sur., 2018; Manlove i sur., 2000). Primjerice, oni koji su u romantičnim vezama manje su skloni koristiti prezervative tijekom spolnog odnosa (Eaton i sur., 2012). Odstupanja nalaza ovog istraživanja od nalaza prijašnjih, potencijalno se mogu pripisati pretpostavci kako su u istraživanju sudjelovali „zdravi“ studenti/ce koji se, bez obzira na status veze, ne upuštaju značajno u rizična seksualna ponašanja.

Četvrta hipoteza, koja se odnosila na pretpostavku da će studenti/ce u vezi biti skloniji različitim oblicima sekstinga, za razliku od studenata/ica koji nisu u vezi, nije potvrđena. U ovom se istraživanju pokazalo kako između studenata/ica koji su u vezi i onih koji su slobodni, ne postoji statistički značajna razlika s obzirom na primanje seksualno eksplicitnih sadržaja. No, utvrđena je značajna razlika s obzirom na prosljeđivanje, pri čemu su slobodni studenti/ce značajno češće prosljeđivali seksualno eksplicitne sadržaje nego studenti/ce u vezi. Razlike vezane uz slanje seksualno eksplicitnih sadržaja nije bilo moguće utvrditi zbog nezadovoljavajućih pretpostavki. Ovakvi nalazi nisu sukladni nalazima nekih dosad provedenih istraživanja. Primjerice, Scholes-Balog i sur. (2016) utvrdili su kako postoji veća sklonost sekstingu kod osoba koje su bile uključene u romantične veze, za razliku od onih koji su bili slobodni. Navedeno je objašnjeno vjerojatnošću da je seksting unutar romantične veze jedan od načina razvoja veze, u vidu povjerenja i predanosti (Greer i sur., 2022). No, nalaz vezan uz prosljeđivanje seksualno eksplicitnih sadržaja, sukladan je dosadašnjim nalazima. Primjerice, unutar romantične veze postoji manji rizik od prosljeđivanja partnerovih eksplicitnih sadržaja (Van Ouytsel i sur., 2020). Suprotno tome, oni koji nisu u romantičnim vezama, pod većim su rizikom od sekundarnog sekstinga koji se odnosi na prosljeđivanje seksualno eksplicitnih

sadržaja bez dozvole autora tog sadržaja (Bianchi i sur., 2021). Potencijalno objašnjenje (dijela) neznačajnih rezultata može se pripisati uzorku koji obuhvaća studente.

Posljednje tri hipoteze odnosile su se na povezanosti sekstinga, rizičnog seksualnog ponašanja te odrednica mentalnog zdravlja. Prije svega, valja spomenuti kako su korelacije među navedenim varijablama bile izračunate na: (1) ukupnom uzorku studenata/ica, (2) uzorku samo slobodnih studenata/ica te (3) uzorku studenata/ica u vezi.

Što se tiče korelacija između sekstinga i rizičnog seksualnog ponašanja, one se nisu pokazale značajnima ni na jednom analiziranom uzorku, što je kontradiktorno rezultatima nekih istraživanja. Naime, neki autori ističu kako se seksting, zbog svojih mogućih negativnih posljedica po zdravlje, često smatra oblikom rizičnog seksualnog ponašanja (Van Ouytsel i sur., 2014; Kosensko i sur., 2017), što se s obzirom na dobivene rezultate, ne može tvrditi u kontekstu ovog istraživanja. Razlog ovakvim rezultatima vjerojatno leži u uzorku. Moguće je da su uzorkom zahvaćeni zdravi studeni/ce koji se ne upuštaju ekstremno u rizična seksualna ponašanja. Osim toga, postoji mogućnost da su sudionici iskrivljavali rezultate zbog socijalno poželjnog odgovaranja. S druge strane, neka relevantna istraživanja također nisu uspjela utvrditi povezanost sekstinga i rizičnog seksualnog ponašanja (Gordon-Messer i sur., 2012; Ferguson, 2011; Smith i sur., 2016). Međutim, analizirajući povezanosti između rizičnog seksualnog ponašanja i subskala, odnosno oblika sekstinga (slanje, primanje i prosljeđivanje) pokazalo se kako je rizično seksualno ponašanje (negativno) povezano samo s prosljeđivanjem, no samo na uzorku slobodnih studenata/ica (što znači da su slobodni studenti koji su prosljeđivali seksualno eksplicitne sadržaje, bili više skloni upuštati se u rizična seksualna ponašanja), dok na uzorku studenata/ica u vezi te na ukupnom uzorku nije utvrđena značajna povezanost. Kako nisu dobivene značajne korelacije s varijablama slanja i primanja (a ni sekstinga općenito), može se tvrditi kako je hipoteza o nepostojanju povezanosti između sekstinga i rizičnog seksualnog ponašanja potvrđena.

Sljedeća hipoteza o povezanosti, odnosila se na postavku da će seksting biti pozitivno povezan s depresivnosti, anksioznosti i stresom. Prije svega, valja napomenuti kako se korelacije sekstinga i stresa nisu pokazale značajnima ni na jednom analiziranom uzorku, što je suprotno očekivanjima i dosadašnjim istraživanjima. Primjerice, Šimić (2021) navodi kako, kod onih koji sekstaju, postoji zabrinutost, budući da eksplicitni sadržaji ostaju trajno pohranjeni i dostupni za zloupotrebu. Nadalje, autori koji su se bavili istraživanjem odnosa sekstinga i stresa,

utvrdili su postojanje povezanosti između viših razina stresa i uključenosti u seksting (Klettke i sur., 2018; Galanis i sur., 2023).

Što se tiče preostale dvije odrednice mentalnog zdravlja: depresivnost i anksioznost, na ukupnom uzorku nisu utvrđene značajne korelacije sa sekstingom. Ovakvi nalazi sukladni su nalazima istraživanja koja također nisu uspjela utvrditi korelacije sekstinga i depresivnosti te anksioznosti. Primjerice, Gordon-Messer i sur. (2012) u istraživanju provedenom na mladim Amerikancima u dobi od 18 do 24 godine, utvrdili su kako ne postoji povezanost između sekstinga i depresivnosti. Nadalje, ni Temple i sur. (2014) kao ni Vrselja i sur. (2015) nisu utvrdili postojanje povezanosti između sekstinga i depresivnosti te sekstinga i anksioznosti. S druge strane, ovakvi nalazi nisu u skladu s brojnim studijama koje su potvrdile postojanje korelacija (Alonso i Romero, 2019; Chaudhary i sur., 2017; Van Ouytsel i sur., 2014). Primjerice, Mori i sur. (2019) utvrdili su kako mladi, koji se upuštaju u sekstanje iskazuju više depresivnih simptoma od svojih vršnjaka koji nisu skloni sekstanju. Na kraju, Englander (2019) utvrdio je postojanje povezanosti između sekstinga i anksioznosti. Moguće objašnjenje dobivenih nalaza, potencijalno se krije u neiskrenom ili proizvoljnom odgovaranju zbog zamora (budući da je skala DASS-21 bila posljednja skala u upitniku).

Međutim, na uzorku studenata/ica u vezi, seksting je značajno pozitivno korelirao samo s depresivnosti. Odnosno, studenti/ce u vezi koji/e su više sekstali bili su depresivniji. Što je u skladu s postavkom kako se mladi mogu osjećati depresivno zbog osjećaja nemoći da zaustave primanje seksualnih poruka (Dodaj i sur., 2020). Neutvrđenost korelacije između sekstinga i anksioznosti kosi se s nalazima prethodnih istraživanja. Primjerice, u prijašnjim istraživanjima pokazalo se kako adolescenti koji pate od anksioznosti češće sudjeluju u sekstanju s nadom da će na taj način popraviti ili produbiti odnose s partnerima (Šimić, 2021). Osim toga, Klettke i sur. (2014) utvrdili su pozitivnu povezanost između privržene anksioznosti partneru te potrebe za sekstanjem ili seksualnim ponašanjem.

Što se tiče oblika sekstinga, nijedan oblik sekstinga nije se pokazao značajno povezanim ni s jednom odrednicom mentalnog zdravlja na ukupnom uzorku te na uzorku slobodnih studenata/ica. No, na uzorku zauzetih studenata/ica, slanje seksualno eksplicitnih sadržaja bilo je značajno pozitivno povezano samo s depresivnošću. Odnosno, zauzeti studenti koji su bili depresivniji ujedno su i češće slali seksualno eksplicitne sadržaje. I prijašnja istraživanja su pokazala kako depresivni pojedinci imaju tendenciju slanju sekstova bez razmišljanja o potencijalnim posljedicama (Šimić, 2021). Neutvrđenost korelacija depresivnosti i primanja,

nesukladna su nekim prijašnjim nalazima, primjerice onima koji kazuju kako se mladi mogu osjećati depresivno zbog osjećaja nemoći da zaustave primanje seksualno eksplicitnih poruka (Dodaj i sur., 2020).

Uzimajući u obzir ukupan uzorak te uzorak slobodnih studenata/ica, hipoteza o postojanju povezanosti između sekstinga i odrednica mentalnog zdravlja, nije potvrđena. No, zbog utvrđene korelacije sekstinga i depresivnosti na uzorku studenata/ica u vezi, može se smatrati da je hipoteza djelomično potvrđena.

Posljednja hipoteza pretpostavljala je da rizično seksualno ponašanje neće biti povezano s depresivnosti, anksioznosti i stresom. Ova hipoteza potvrđena je bez obzira na uzorak na kojem je analiza korelacija bila provedena. Naime, rizično seksualno ponašanje nije se pokazalo značajno povezanom ni s jednom odrednicom mentalnog zdravlja. Dobiveni rezultati iznenađuju, budući da su nesukladni rezultatima nekih relevantnih istraživanja. Primjerice, jedna meta-analiza (Pozuelo i Stein, 2021) utvrdila je kako su mladi koji su iskazivali više depresivnih simptoma bili skloniji rizičnim seksualnim ponašanjima od adolescenata koji nisu bili depresivni. Slično, Smit i sur. (2006) zaključili su kako je depresivnost bila visoko korelirana sa smanjenom učestalošću korištenja kontraceptivnih sredstava. Nadalje, Mazzaferro i sur. (2006) pokazali su postojanje povezanosti visokih razina depresije i stresa s većom sklonosti ka rizičnim seksualnim ponašanjima i spolno prenosivim bolestima. Zatim, Leary i Dobbins (1983) utvrdili su kako su se visoko anksiozni studenti manje uključivali u spolne odnose, imali su manje seksualnog iskustva, manje seksualnih partnera te su više koristili kontracepciju. S druge strane, neka istraživanja nisu utvrdila postojanje povezanosti između stresa i rizičnog seksualnog ponašanja (Folkman i sur., 1999). Nepostojanje značajnih povezanosti među varijablama rizičnog seksualnog ponašanja i odrednica mentalnog zdravlja potencijalno se mogu pripisati iskrivljavanju odgovora, odnosno socijalno poželjnom odgovaranju ili proizvoljnom, odnosno neiskrenom odgovaranju zbog nedostatka motivacije za ispunjavanjem, uzrokovane opširnošću korištenih upitnika.

5.1. Metodološka ograničenja i prijedlozi

Postoji nekoliko metodoloških ograničenja provedenog istraživanja. Prvo koje se nameće je vezano za uzorak. Naime, budući da je istraživanje provedeno na malom udjelu studenata/ica Republike Hrvatske, uzorak nije reprezentativan za donošenje zaključaka o svim studentima u

Republici Hrvatskoj. Zbog toga, buduća bi istraživanjima bilo korisno provesti na većem uzorku. Osim toga, problem je i premali odaziv muških sudionika. Buduća bi istraživanja valjalo provesti istraživanje na (spolno) ujednačenijem uzorku kako bi se dobila bolja i reprezentativnija slika. Također, bilo bi korisno ispitati razlike između muškaraca i žena s obzirom na sklonost sekstanju, što u ovom istraživanju nije bilo moguće zbog nezadovoljavajućih pretpostavki za provedbu statističkih testova. Nadalje, provedeno je neprobabilističko uzorkovanje tehnikom snježne grude, čime se onemogućava poopćavanje rezultata na cijelu populaciju studenata Republike Hrvatske. Iako je ovaj način uzorkovanja bio najpraktičniji za provedbu istraživanja, istraživanje provedeno na slučajnom uzorku, doprinijelo bi reprezentativnosti rezultata. Dalje, zbog osjetljivosti teme, nameće se i mogućnost davanja socijalno poželjnih odgovora, unatoč anonimnosti ankete, te mogućnost proizvoljnog odgovaranja, nastalog uslijed nedostatka vremena ili motivacije za ispunjavanjem. Sukladno tome, nameće se i problem dugotrajnosti ispunjavanja, zbog opširnosti svih korištenih upitnika. Skraćene verzije korištenih skala ili neke druge kraće skale, skratile bi vrijeme potrebno za ispunjavanje anketa, što bi potencijalno utjecalo i na povećanje motivacije za davanjem iskrenih odgovora. Posljednji, ali ne i manje važan problem, je problem potencijalnog nepoznavanja pojma sekstinga. Budući da je seksting mnogim ljudima i dalje vrlo nepoznat pojam, bilo bi korisno, prije provedbe istraživanja, sudionike ukratko upoznati s tim pojmom. Navedeno bi se moglo ostvariti na način da se definicija sekstinga navede na početku ankete, prije nego što ju sudionici krenu ispunjavati.

5.2. Praktične implikacije

Unatoč tome što ovim istraživanjem nisu dobiveni pretežno značajni rezultati, ipak su utvrđena određena odstupanja od rezultata prethodnih istraživanja stranih i domaćih autora. Budući da su se dosadašnja istraživanja, i domaća i strana, većinom provodila na uzorcima srednjoškolaca, odnosno adolescenata, ovim radom dani su neki zaključci o odnosu sekstinga, rizičnog seksualnog ponašanja i odrednica mentalnog zdravlja kod studenata. Nadalje, aktualnost korištenih koncepata, posebice sekstinga te vrlo slabi i pretežno neznačajni rezultati, mogu pobuditi interes istraživača iz područja društvenih znanosti te ih motivirati na provedbu istraživanja na ovu ili sličnu temu, no na drugim uzorcima, primjerice adolescentima ili pripadnicima LGBTQ populacije.

Budući da se u adolescenciji događaju određene hormonalne i psihosocijalne promjene te se među tom populacijom budi znatiželja i uvjerenje kako im se ništa loše ne može dogoditi,

adolescenti su skloni upuštati se u rizična seksualna ponašanja, uključujući seksting (Huterer i Nagy, 2019). Osim toga, podaci Svjetske zdravstvene organizacije (2004) ukazuju na postavku kako su depresivnost i anksioznost među vodećim psihičkim poremećajima među adolescentima. S obzirom na to, ukoliko bi se, istraživanjima provedenima na ovom uzorku, dobili značajni i relevantni rezultati vezani uz potencijalne štetne posljedice sekstinga i rizičnog seksualnog ponašanja po (mentalno) zdravlje, ti rezultati mogli bi biti uklopljeni u kurikulum Građanskog odgoja koji se provodi u osnovnim i srednjim školama. Osim toga, relevantni rezultati takvih istraživanja mogli bi se, također, uklopiti u razne preventivne programe i radionice koje se bave mentalnim zdravljem i rizičnim ponašanjima te biti predstavljeni u školama (posebice višim razredima osnovnih škola radi prevencije rizičnih ponašanja, uključujući i negativne posljedice sekstinga).

Nadalje, istraživanja sekstinga i rizičnog seksualnog ponašanja bilo bi vrijedno provesti i na LGBTQ populaciji. Naime, pokazalo se kako homoseksualno orijentirani pojedinci češće sekstaju od heteroseksualnih pojedinaca. Razlog tome može biti veća ugodnost slanja seksualno eksplicitnih sadržaja putem *online* aplikacija za upoznavanje. Također, pokazalo se kako homoseksualci, zbog straha od društvene osude, češće koriste *online* tehnologije da bi upoznali potencijalne romantične/seksualne partnere, nego što to čine uživo (Bauermeister i sur., 2014). Budući da je većina istraživanja u autorstvu stranih istraživača, bilo bi zanimljivo vidjeti kakvi rezultati bi bili dobiveni na hrvatskim pripadnicima LGBTQ populacije.

6. Zaključak

Cilj istraživanja bio je ispitati odnos sekstinga, rizičnog seksualnog ponašanja te nekih odrednica mentalnog zdravlja studenata Republike Hrvatske.

Rezultati su pokazali kako postoje značajne spolne razlike s obzirom na upuštanje u rizična seksualna ponašanja, na način da su se studenti češće nego studentice upuštali u ista. Nadalje, utvrđene su i značajne spolne razlike s obzirom na depresivnost i stres, na način da su studentice iskazivale više simptoma depresivnosti i stresa od studenata, dok za anksioznost nije bilo moguće utvrditi razlike zbog nezadovoljenih pretpostavki. Nasuprot tome, nisu utvrđene značajne razlike između slobodnih i zauzetih studenata/ica s obzirom na sklonost upuštanju u rizična seksualna ponašanja i sklonost različitim oblicima sekstinga. Na kraju, nisu utvrđene značajne korelacije između sekstinga i rizičnog seksualnog ponašanja, kao ni rizičnog seksualnog ponašanja i odrednica mentalnog zdravlja, bez obzira na uzorak na kojem je analiza

bila provedena. Međutim, utvrđena je samo značajna korelacija sekstinga i depresivnosti, no samo na uzorku studenata/ica u vezi.

Preporuča se provesti dodatna istraživanja na temu sekstinga, rizičnog seksualnog ponašanja i odrednica mentalnog zdravlja, koja bi u obzir uzela sva navedena ograničenja ovog istraživanja.

7. Literatura

- Adebayo, E. S., Omotade, O. O. i Olumide, A. (2018). Romantic Relationship and Risky Sexual Behavior among In-School Adolescent sin Ibadan, Nigeria. *Nig. J. Child. Adol. Health*, 1(1),46-62.
https://www.researchgate.net/publication/328314689_Romantic_Relationships_and_Risky_Sexual_Behaviour_among_In-School_Adolescents_in_Ibadan_Nigeria
- Ahern, N. R. i Menchling, B. (2013). Sexting: Serious Problems for Youth. *Journal of Psychosocial Nursing*, 51(7), 22-30. <https://sci-hub.se/https://doi.org/10.3928/02793695-20130503-02>
- Alonso, C. i Romero, E. (2019). Sexting behaviour in adolescents: Personality predictors and psychosocial consequences in a one-year follow-up. *Annals of Psychology*, 35(2), 214-224.
[file:///D:/Preuzimanja%20D%20Disk/339831-Texto%20del%20art%C3%ADculo-1251571-1-10-20190413%20\(3\).pdf](file:///D:/Preuzimanja%20D%20Disk/339831-Texto%20del%20art%C3%ADculo-1251571-1-10-20190413%20(3).pdf)
- Altemus, M., Sarvaiya, N. i Neill Epperson, C. (2014). Sex differences in anxiety and depression clinical perspectives. *Frontiers in Neuroendocrinology*, 35(3), 320-330.
<https://sci-hub.se/https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S009130221400051X>
- Angelides, S. (2013). Technology, hormones, and stupidity: The affective politics of teenage sexting. *Sexualities*, 16(5-6), 665-689. <https://sci-hub.se/https://doi.org/10.1177/1363460713487289>
- Arcand, M., Bilodeau-Houle, A., Juster, R. P. i Marin, M. F. (2023). Sex and gender role differences on stress, depression, and anxiety symptoms in response to the COVID-19 pandemic time. *Frontiers in Psychology*, 14, 1-11.
<https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2023.1166154/full>
- Ayinmoro, A. D., Uzobo, E., Teibowei, B. J. i Fred, J. B. (2020). Sexting and other risky sexual behaviour among female students in a Nigerian academic institution. *Journal of Taibah University Medical Sciences*, 15(2), 116–121.
<https://doi.org/10.1016/j.jtumed.2020.02.007>
- Bakić, I. (1995). Skala depresivnosti, anksioznosti i stresa.
<http://www2.psy.unsw.edu.au/dass/Croatian/Bakich%20DASS21/Bakich.htm>.
- Barrense-Dias, Y., Berchtold, A., Surís, J. C. i Akre, C. (2017). Sexting and the definition issue. *Journal of Adolescent Health*, 61(5), 544-554. <https://sci-hub.se/https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1054139X17302148>
- Bauermeister, J. A., Yeagley, E. Meanley, S i Pingel, E. S. (2014). Sexting Among Young Men Who Have Sex With Men: Results From a National Survey. *Journal of Adolescent Health*, 54(5), 606-611. <https://sci-hub.se/https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/24361235/>
- Benotsch, E. G., Snipes, D. J., Martin, A. M. i Bull, S. S. (2013). Sexting, substance use, and sexual risk behavior in young adults. *Journal of Adolescent Health*, 52(3), 307- 313.
<https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2012.06.011>

- Bianchi, D., Morelli, M., Baiocco, R. i Chirumbolo, A. (2021). Individual differences and developmental trends in sexting motivations. *Current Psychology*, 40(9), 4531- 4540. <https://doi.org/10.1007/s12144-019-00398-4>
- Boileau, C., Zunzunegui, M. V. i Rashed, S. (2009). Gender differences in unsafe sexual behavior among young people in urban Mali. *AIDS Care*, 21(8), 1014-1024. <https://sci-hub.se/https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09540120802626162>
- Brown, B. B., Clasen, D. R. i Eicher, S. A. (1986). Perceptions of peer pressure, peer conformity dispositions, and self-reported behavior among adolescents. *Developmental Psychology*, 22(4), 521-530. <https://sci-hub.se/10.1037/0012-1649.22.4.521>
- Buljan Flander, G., Prijatelj, K., Raguž, A., Čagalj Farkaš, M. i Selak Bagarić, E. (2021). Rasprostranjenost i navike sekstinga kod djece srednjoškolske dobi u Hrvatskoj. *Napredak*, 162(1-2), 7-25. <https://hrcak.srce.hr/clanak/377304>
- Calvert, R. (2009). Sex, Cell Phones, Privacy, and the First Amendment: When Children Become Child Pornographers and the Lolita Effect Undermines the Law. *CommLaw Conspectus* 18, 1-65. <https://scholarship.law.edu/commlaw/>
- Campbell, M. A. (2005). Cyber bullying: An old problem in a new guise? *Australian Journal of Guidance and Counselling*, 15(1), 68-76. https://www.researchgate.net/publication/27464290_Cyber_Bullying_An_Old_Problem_in_a_New_Guise
- Chaudhary, P., Peskin, M., Temple, J. R., Addy, R. C. i Baumler, E. (2017). Sexting and Mental Health: A School-based Longitudinal Study Among Youth in Texas. *Journal of Applied Research on Children: Informing Policy for Children at Risk*, 8(1), 1-27. <https://digitalcommons.library.tmc.edu/childrenatrisk/vol8/iss1/11/>
- Cooper, K., Quayle, E., Jonsson, L. i Svedin, C. G. (2016). Adolescents and self-taken sexual images: A review of the literature. *Computers in human behavior*, 55, 706 -716. <https://capmh.biomedcentral.com/articles/10.1186/s13034-019-0292-1>
- Dake, J. A., Price, J. H., Maziarz, L., i Ward, B. (2012). Prevalence and correlates of sexting behavior in adolescents. *American Journal of Sexuality Education*, 7(1), 1-15. <https://sci-hub.se/https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/15546128.2012.650959>
- DiIorio, C., Parsons, M., Lehr, S., Adame i D., Carlone, J. (1992). Measurement of safe sex behavior in adolescents and young adults. *Nursing Research*, 41(4), 203-208. <https://scales.arabpsychology.com/s/safe-sex-behavior-questionnaire/>
- Del Re Rey, R., Ojeda, M. i Casas, J. A. (2021). Validation of the Sexting Behavior and Motives Questionnaire (SBM-Q). *Psicothema*, 33(2), 287-295.
- Dodaj, A. i Sesar, K. (2020). Sexting categories. *Mediterranean Journal of Clinical Psychology*, 8(2), 1-26. <https://cab.unime.it/journals/index.php/MJCP/article/view/2432/0>
- Dodaj, A., Sesar, K. i Jerinić, S. (2020). A Prospective Study of High-School Adolescent Sexting Behavior and Psychological Distress. *The Journal of Psychology*, 154(2), 111-128. <https://sci-hub.se/https://doi.org/10.1080/00223980.2019.1666788>

- Drouin, M., Ross, J. i Tobin, E. (2015). Sexting: A new, digital vehicle for intimate partner aggression. *Computers in Human Behavior*, 50, 197-204. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.04.001>
- Eaton, D. K., Kann, L., Kinchen, S. Shanklin, S., Flint, K. H., Hawkins, J., Harris, W. A., Lowry, R., McManus, T., Chyen, D., Whittle, L., Lim, C. i Wechsler, H. (2012). Youth Risk Behavior Surveillance – United States, 2011. *Morbidity and Mortality Weekly Report. Surveillance Summaries*, 61(4), 1-162. <https://www.cdc.gov/mmwr/pdf/ss/ss6104.pdf>
- Englander, E. (2012). Low Risk Associated with Most Teenage Sexting: A Study of 617 18-Year-Olds. *Child Psychology Commons*, 1-12. https://vc.bridgew.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1003&context=marc_reports
- Englander, E. (2019). What do we know about sexting, and when did we know it? *Journal of Adolescent Health*, 65(5), 577–578. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2019.08.004>
- Frankel, A. S., Bass, S. B., Patterson, F., Dai, T. i Brown, D. (2018). Sexting, Risk Behavior, and Mental Health in Adolescents: An Examination of 2015 Pennsylvania Youth Risk Behavior Survey Data. *Journal of School Health*, 88(3), 190-199. <https://doi.org/10.1111/josh.12596>
- Ferguson, C. (2011). Sexting behaviors among young Hispanic women: Incidence and association with other high-risk sexual behaviors. *Psychiatric Quarterly*, 82, 239-243. <https://doi.org/10.1007/s11126-010-9165-8>
- Folkman, S., Chesney, M. A., Pollack, L. i Phillips, C. (1992). Stress, coping, and high-risk sexual behavior. *Health Psychology*, 11(4), 218-222.
- Galanis, P., Katsiroumpa, Z., Katsiroumpa, A., Tsakalaki, A. i Vasilopoulos, S. (2023). Relationship between sexting and self-esteem, depression, anxiety, and stress among young people. *Cold Spring Harbor Laboratory*, 1-19. <https://www.medrxiv.org/content/10.1101/2023.02.01.23285354v1.full>
- Gordon-Messer, D., Bauermeister, J. A., Grodzinski, A. i Zimmerman, M. (2012). Sexting among young adults. *Journal of Adolescent Health*, 52, 301–306. <https://sci-hub.se/https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1054139X12002145>
- Greer, K. M., Cary, K. M., Maas, M. K., Drouin, M. i Cornelius, T. L. (2022). Differences Between Gender and Relationship Status in Motivations and Consequences of Consensual Sexting Among Emerging Adults. *Sexuality & Culture*, 26, 1-20. https://www.researchgate.net/publication/358834104_Differences_Between_Gender_and_Relationship_Status_in_Motivations_and_Consequences_of_Consensual_Sexting_Among_Emerging_Adults
- Hasinoff, A. A. (2013). Sexting as media production: Rethinking social media and sexuality. *New Media & Society*, 15(4), 449-465. <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1461444812459171>
- Henderson, L. i Morgan, E.(2011). Sexting and sexual relationships among teens and young adults. *McNair Scholars Research Journal*, 7(1), 31-39. https://scholarworks.boisestate.edu/mcnair_journal/vol7/iss1/9/
- Hulland, E. N., Brown, J. L., Swartzendruber, A. L., Sales, J. M., Rosem E. S. i DiClemente, R. J. (2015). The association between stress, coping, and sexual risk behaviors over 24-

- months among African American female adolescents. *Psychology, Health and Medicine*, 20(4), 443-456. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4344413/>
- Kim, H., Park, K-H. i Park, S. (2021). Gender Differences in Sexual Behaviors and Their Relevance to Mental Health among High School Students with Sexual Experience in South Korea. *Environmental Research and Public Health*, 18(21), 1-10. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8582716/>
- Howell, D.C. (2010). *Statistical methods for psychology*. Belmont, CA: Duxbury Press.
- Jonsson, L. S., Priebe, G., Bladh, M. i Svedin, C. G. (2014). Voluntary sexual exposure online among Swedish youth - Social background, Internet behavior and psychosocial health. *Computers in Human Behavior*, 30, 181-189. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S074756321300304X?via%3Dihub>
- Kernsmith, P. D., Victor, B. G. i Smith-Darden, J. P. (2018). Online, Offline, and over the Line: Coercive Sexting among Adolescent Dating Partners. *Youth & Society*, 50(7), 891–904. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0044118X18764040>
- Klettke, B., Hallford, D. J. i Mellor, D. J. (2014). Sexting prevalence and correlates: A systematic literature review. *Clinical Psychology Review*, 34(1), 44–53. <https://sci-hub.se/https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0272735813001372>
- Klettke, B., Mellor, D., Silva-Myles, L., Clancy, E., & Sharma, M. (2018). Sexting and mental health: A study of Indian and Australian young adults. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 12(2), 1-15. <https://cyberpsychology.eu/article/view/11410>
- Kosenko, K., Luurs, G. i Binder, A. R. (2017). Sexting and sexual behavior, 2011–2015: A critical review and meta-analysis of a growing literature. *Journal of computer-mediated communication*, 22(3), 141-160. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1111/jcc4.12187>
- Leary, M. R. i Dobbins, S. E. (1983). Social anxiety, sexual behavior, and contraceptive use. *Journal of Personality and Social Psychology*, 45(6), 1347-1354. <https://sci-hub.se/https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-3514.45.6.1347>
- Manlove, J. S., Terry, E., Gitelson, L., Papillo, A. R. i Russell, S. (2000). Explaining Demographic Trends in Teenage Fertility, 1980-1995. *Family planning perspectives*, 32(4), 166-175. <https://www.guttmacher.org/journals/psrh/2000/07/explaining-demographic-trends-teenage-fertility-1980-1995>
- Mavar, M. (2022). Ovisnost o internetu kod adolescenata. *Acta Iadertina*, 19(1), 107-127. <https://hrcak.srce.hr/285134>
- Mazzaferro, K. E., Murray, P. J., Ness, R. B., Bass, D. C., Tyus, N. i Cook, R. L. (2006). Depression, Stress, and Social Support as Predictors of High-Risk Sexual Behaviors and STIs in Young Women. *Journal of Adolescent Health*, 39(4), 601-603. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1016/j.jadohealth.2006.02.004>
- Medrano, J. L. J., Rosales, F. L. i Gámez-Guadix, M. (2018). Assessing the links of sexting, cybervictimization, depression, and suicidal ideation among university students. *Archives of Suicide Research*. 22(1), 153–164. <https://sci-hub.se/https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13811118.2017.1304304>

- Mori, C. Temple, J. R., Browne, D. i Madigan, S. (2019). Association of Sexting With Sexual Behaviors and Mental Health Among Adolescents: A Systematic Review and Meta-analysis. *JAMA Pediatrics*, 173(8), 770-779. <https://doi.org/10.1001/jamapediatrics.2019.1658>
- Mukonyo, M. E., Kabue, P. i Mugo, J. (2020). Sexting and risky sexual behavior among students in Machakos University, Machakos County. Kenya. *Global Journal of Health Sciences*, 5(2), 59-82. <https://www.iprjb.org/journals/index.php/GJHS/article/view/1154>
- Odimegwu, C. i Somefun, O. D. (2017). Ethnicity, gender and risky sexual behaviour among Nigerian youth: an alternative explanation. *Reproductive Health*, 14(16), 1-15. <https://doi.org/10.1186/s12978-017-0284-7>
- Ojeda, M., Del Rey, R., Walrave, M. i Vandebosch, H. (2020). Sexting in Adolescents: Prevalence and Behaviours. *Comunicar. Media Education Research Journal*, 28(64), 9-19. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1256955.pdf>
- Olatunji, B. A., Obimuyiwa, G. A. i Isiaka, A. (2019). Prevalence and Determinants of Sexting Behaviour among Undergraduates in Kwara State. *Journal of Education and Learning*, 13(4), 567-574. https://www.researchgate.net/publication/338527030_Prevalence_and_determinants_of_sexting_behaviour_among_undergraduates_in_Kwara_State
- Oriza, I. I. D. i Hanipraja, M. A. (2020). Sexting and Sexual Satisfaction on Young Adults in Romantic Relationship. *Psychology Research on Urban Society*, 3(1), 31-39. <https://scholarhub.ui.ac.id/proust/vol3/iss1/12/>
- Parker, G. i Brotchie, H. (2010). Gender differences in depression. *International Review of Psychiatry*, 22(5), 429-436. <https://scihub.se/https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.3109/09540261.2010.492391>
- Pilar Matud, M. (2004). Gender differences in stress and coping styles. *Personality and Individual Differences*, 37(7), 1401-1415. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0191886904000200>
- Pozuelo, J. R. i Stein, A. (2021). Systematic Review and Meta-analysis: Depressive Symptoms and Risky Behaviors Among Adolescents in Low-and Middle-Income Countries. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 61(2), 1-51. [https://www.jaacap.org/article/S0890-8567\(21\)00310-5/fulltext](https://www.jaacap.org/article/S0890-8567(21)00310-5/fulltext)
- Reyns, B. W., Henson, B. i Fisher, B. S. (2014). Digital deviance: Low self-control and opportunity as explanations of sexting among college students. *Sociological Spectrum*, 34(3), 273-292. <https://www.ojp.gov/ncjrs/virtual-library/abstracts/digital-deviance-low-self-control-and-opportunity-explanations>
- Rice, E., Rhoades, H., Winetrobe, H., Sanchez, M., Montoya, J., Plant, A. i Kordic, T. (2012). Sexually explicit cell phone messaging associated with sexual risk among adolescents. *Pediatrics*, 130(4), 667-673. https://www.researchgate.net/publication/230871750_Sexually_Explicit_Cell_Phone_Messaging_Associated_With_Sexual_Risk_Among_Adolescents
- Rice, E., Gibbs, J., Winetrobe, H., Rhoades, H., Plant, A., Montoya, J., i Kordic, T. (2014). Sexting and sexual behavior among middle school students. *Pediatrics*, 134(1), 21-28.

https://www.academia.edu/47532537/Sexting_and_sexual_behavior_among_middle_school_students

- Ringrose, J., Harvey, L., Gill, R. i Livingstone, S. (2013). Teen girls, sexual double standards and "sexting". Gendered value in digital exchange. *Feminist Theory*, 14(3), 305-323. <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1464700113499853>
- Schmitz, S. i Siry, L. (2011). "Teenage folly or child abuse? State responses to "sexting" by minors in the U.S. and Germany". *Policy & Internet*, 3(2), 25-50. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6712510/>
- Scholes-Balog, K., Francke, N. i Hemphill, S. (2016). Relationships between sexting, self-esteem, and sensation seeking among Australian young adults. *Sexualization, Media & Society*, 2(2), 1-8. <http://dx.doi.org/10.1177/2374623815627790>
- Seth, P., Lang, D. L., DiClemente, R. J., Braxton, N. D., Crosby, R. A., Brown, L. K., Hadley, W. i Donenberg, G. R. (2012). Gender differences in sexual risk behaviours and sexually transmissible infections among adolescents in mental health treatment. *Sex Health*, 9(3), 240-246. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4452011/>
- Simpson, B. (2013). Challenging childhood, challenging children: Children's rights and sexting. *Sexualities*, 16(5-6), 690-709. <https://sci-hub.se/10.1177/1363460713487467>
- Smit, J., Myer, L., Middelkoop, K., Seedat, S., Wood, R., Bekker, L.-G. i Stein, D. J. (2006). Mental health and sexual risk behaviours in a South African township: A community-based cross-sectional study. *Journal of the Royal Institute of Public Health*, 120(6), 534-542. <https://doi.org/10.1016/j.puhe.2006.01.009>
- Smith, L. W., Liu, B., Degenhardt, L., Richters, J., Patton, G., Wand, H. i Guy, R. (2016). Is sexual content in new media linked to sexual risk behaviour in young people? A systematic review and meta-analysis. *Sexual Health*, 13(6), 501-515. <https://sci-hub.se/https://doi.org/10.1071/sh16037>
- Sesar, K., Dodaj, A. i Šimić, N. (2019). Motivational Determinants of Sexting: Towards a Model Integrating the Research. *Psiholgijske teme*, 28(3), 461-482. <https://hrcak.srce.hr/230037>
- Šimić, K. (2021). Seksting među adolescentima. *Acta Iadertina*, 18(2), 309-322. <https://hrcak.srce.hr/272699>
- Štulhofer, A. (2009). Sociokulturni i psihosocijalni aspekti rizičnoga seksualnog ponašanja. *MEDICUS*, 18(1), 123-129. <https://hrcak.srce.hr/48298>
- Talasher, M. L., Norr, K. F. i Dancy, B. L. (2003). Building Teen Power for Sexual Health. *Journal of Transcultural Nursing*, 14(3), 207-216. <https://sci-hub.se/https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/12861923/>
- Temple, J. R., Le, V. D., van den Berg, P., Ling, Y., Paul, J. A. i Temple, B.W. (2014). Brief report: Teen sexting and psychosocial health. *Journal of Adolescence*, 37, 33-36. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2013.10.008>
- Temple, J. (2015). A Primer on Teen Sexting. *JAACAP Connect*. <https://www.dibbleinstitute.org/wp-new/wp-content/uploads/2019/11/Temple-2015-Primer-on-Sexting.pdf>

- Van Ouytsel, J. V., Walrave, M., Ponnet, K. i Heirman, W. (2014). The Association Between Adolescent Sexting, Psychosocial Difficulties, and Risk Behavior: Integrative Review. *The Journal of School Nursing*, 31(1), 54-69. <https://doi.org/10.1177/1059840514541964>
- Van Ouytsel, J. V., Walrave, M., Lu, Y., Temple, J. R. i Ponnet K. (2018). The Associations between Substance Use, Sexual Behavior, Deviant Behaviors and Adolescents' Engagement in Sexting: Does Relationship Context Matter? *Journal of Youth and Adolescence*, 47(11), 2353-2370. <https://doi.org/10.1007/s10964-018-0903-9>
- Van Ouytsel, J., Punyanunt-Carter, N. M., Walrave, M. i Ponnet, K. (2020). Sexting within young adults' dating and romantic relationships. *Current Opinion in Psychology*, 36, 55-59. <https://sci-hub.se/https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S2352250X20300518>
- Villacampa, C. (2017). Teen sexting: Prevalence, characteristics and legal treatment. *International Journal of Law, Crime and Justice*, 49, 10–21. <https://doi.org/10.1016/j.ijlcrj.2017.01.002>
- World Health Organization. (2004). Promoting mental health: Concepts, emerging evidence, practice: Summary report.
- Vrselja, I., Pacadi, D. i Maričić, J. (2015). Odnos sekstinga sa seksualno rizičnim ponašanjem i nekim psihosocijalnim čimbenicima. *Psihologijske teme*, 24(3), 425-447. <https://hrcak.srce.hr/clanak/219513>
- Wachs, S., Wright, M. F., Gámez-Guadix, M. i Döring, N. (2021). How Are Consensual, Non-Consensual, and Pressured Sexting Linked to Depression and Self-Harm? The Moderating effects of Demographic Variables. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18, 1-16. https://www.researchgate.net/publication/349684733_How_Are_Consensual_Non-Consensual_and_Pressured_Sexting_Linked_to_Depression_and_Self-Harm_The_Moderating_Effects_of_Demographic_Variables
- West, J. H., Lister, C. E., Hall, P. C., Crookston, B. T., Snow, P. R., Zvietcovich, M. E. i West, R. P. (2014). Sexting among Peruvian adolescents. *BMC Public Health*, 811(14), 1-7. <https://bmcpublichealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/1471-2458-14-811>
- Wysocki, D. K. i Childers, C. D. (2011). “Let my fingers do the talking”: Sexting and infidelity in cyberspace. *Sexuality & Culture*, 15, 217–239. <https://link.springer.com/article/10.1007/s12119-011-9091-4>
- Ybarra, M. L. i Mitchell, K. J. (2014). “Sexting” and its relation to sexual activity and sexual risk behavior in a national survey of adolescents. *Journal of adolescent health*, 55(6), 757-764. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2014.07.012>
- Yépez-Tito, P., Ferragut, M. i Blanca, M. J. (2021). Character strengths as protective factors against engagement in sexting in adolescence. *Anales de Psicología / Annals of Psychology*, 37(1), 142–148. <https://scielo.isciii.es/pdf/ap/v37n1/1695-2294-ap-37-01-142.pdf>